

PROGRAM INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA
SAVE I DRINE (SDIP)

Akcioni plan raseljavanja
(RAP)

Potprojekat Novi Pazar – Regulacija reke Raške

Republika Srbija
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
Direkcija za vode
Jedinica za upravljanje projektom (PIU)

*Nacrt za javnu raspravu
Jun 2024.*

SKRAĆENICE

CSPI	Centralna služba za povratne informacije
DzV	Direkcija za vode
ESS	Ekološke mere i društveni standardi Svetske banke
ESS5	ESS koji se tiču otkupa zemljišta, ograničenja vezana za korišćenje zemljišta i nevoljnog raseljavanja
KE	Korisnik eksproprijacije
KO	Katastarska opština
LO	Lokalna samouprava
LOŽ	Lokalni odsek za žalbe
LPP	Raniji sopstvenik
MF	Ministarstvo finansija Republike Srbije
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije
PIU	Jedinica za upravljanje projektom
OPR	Okvirni plan raseljavanja
RAP	Akcioni plan raseljavanja (ovaj dokument)
RS	Republika Srbija
RSD	Srpska valuta – srpski dinar
SB	Svetska banka
SDIP	Program integrisanog razvoja koridora Save i Drine (ovaj Projekat)
SRŽ	Služba za rešavanje žalbi
USS	Ustavni sud Srbije
ŽM	Žalbeni mehanizam
ESPM	Plan upravljanja uticajima na životnu sredinu i društveno okruženje

SPISAK DEFINICIJA / REČNIK

Eksproprijacija	Odnosi se na oduzimanje ili ograničavanje vlasničkih prava na imovinu uz naknadu koja nije niža od tržišne vrednosti imovine putem eminentne nadležnosti Vlade, definisane Zakonom o eksproprijaciji.
Ispunjavanje uslova	U kontekstu ovog RAP-a, pravo na naknadu za gubitke definisane RAP-om.
Datum preseka	Datum definisan ovim RAP-om. Ukoliko lice boravi na projektnom području i nakon Datuma preseka, ono neće moći da ispuni uslove za naknadu i/ili pomoć pri raseljavanju. Pored toga, sve nepokretnosti (kao što su sagrađeni objekti, usevi, zasadi voća i šumske površine) uspostavljene nakon Datuma preseka neće biti predmet naknade. Datum prijema pisanog predloga o eksproprijaciji biće određen kao datum preseka. Pismena potvrda biće dostavljena zajedno s predlogom. Nikakva ulaganja nakon Datuma preseka neće biti predmet naknade, osim kada se može dokazati da su ove intervencije nakon Datuma preseka bile neophodne radi održanja sredstava za život lica pod uticajem projekta u periodu između Datuma preseka i raseljavanja. Cilj Datuma preseka predstavljen je tokom ankete.
Lice pogođeno projektom (raniji sopstvenik/korisnik)	Raniji sopstvenik je svako lice koje je, kao posledica sprovođenja (pot)projekta, pogođeno uticajima proisteklim iz eksproprijacije, raseljenja ili ograničenja vezana za pristup zemljištu ili nepokretnostima.
Manji uticaji eksproprijacije	Da bi se uticaji eksproprijacije kategorizovali kao manji, neophodno je da budu ispunjeni svi navedeni uslovi: (a) svaki od ranijih sopstvenika gubi manje od 10 odsto svog zemljišta, nezavisno od ukupnog broja ranijih sopstvenika, (b) preostali deo tog zemljišta je ekonomski održiv; i (c) nije neophodno fizičko preseljenje.
Nevoljno raseljavanje	Odnosi se na uticaje raseljavanja u vezi s projektom kada pogođeno lice nema mogućnost da odbije otkup zemljišta ili ograničenja vezana za korišćenje zemljišta, fizičko preseljenje (premeštanje, gubitak stambenog zemljišta ili gubitak skloništa), ekonomsko preseljenje (gubitak zemljišta, nepokretnosti ili pristupa nepokretnostima, koje dovodi do gubitka izvora prihoda ili drugih sredstava za život), ili oba.
Ograničenja vezana za korišćenje zemljišta	Odnose se na ograničenja ili zabrane korišćenja poljoprivrednog, stambenog, komercijalnog ili drugog zemljišta koja se neposredno uvode i stupaju na snagu kao deo projekta. Mogu da obuhvataju i ograničenja vezana za pristup zakonski definisanim parkovima ili zaštićenim područjima, ograničenja vezana za pristup drugim zajedničkim imovinskim resursima i ograničenja vezana za korišćenje zemljišta u okviru komunalnih delatnosti ili sigurnosnih zona.

Eksproprijacija	Odnosi se na sve postupke sticanja zemljišta za potrebe projekta, koji obuhvataju direktnu kupovinu, eksproprijaciju imovine i otkup prava pristupa, kao što su pravo služnosti ili korišćenja puta. Otkup zemljišta takođe može da obuhvata: (a) otkup nenaseljenog ili nekorišćenog zemljišta, bez obzira na to da li se zemljoposjednik oslanja na to zemljište u pogledu prihoda ili sredstava za život; (b) vraćanje u posed javnog zemljišta koje koriste ili na kome borave pojedinci ili domaćinstva; i (c) uticaje projekta koji dovode do potapanja zemljišta ili ga na drugi način učine neupotrebljivim i nepristupačnim. „Zemljište“ podrazumeva sve što raste na zemljištu ili je za njega trajno vezano, kao što su usevi, građevine i druge stvari, te pripadajuća vodna tela.
Polaganje prava	Naknada i drugi oblici pomoći koje lica pogođena uticajima nevoljnog otkupa zemljišta imaju pravo da dobiju u skladu sa ovim RAP-om prema definisanoj kategoriji ispunjavanja uslova.
Okvirni plan raseljavanja (OPR) SDIP-a	OPR za SDIP je dokument koji se odnosi na sve komponente Projekta, izrađen, usvojen, stavljen na uvid javnosti i javnu raspravu u decembru 2019. godine, a u kojim se pojašnjavaju principi raseljavanja i organizacioni aranžmani te definišu kriterijumi koji će se primenjivati u potonjim potprojektima tokom implementacije projekta. Dokument sadrži jasne definicije uslova pod kojima će se raseljavanje (za specifičan projekat, deo programa ili unutar političke instance poput države ili pokrajine) planirati i implementirati. Definiše koncepte kao što su polaganje prava, principi naknade, postupaci žalbe i druge pravne procedure. Donosi se za projekte s potprojektima ili višestrukim delovima koji ne mogu da budu definisani pre odobrenja projekta.
Izvori prihoda	Odnose se na čitav raspon sredstava koja pojedinci, porodice i zajednice koriste kako bi zaradili za život, kao što su prihodi od plate, poljoprivrede, ribolova, lova, drugi prihodi zasnovani na prirodnim izvorima, sitnoj trgovini i razmeni.

Troškovi zamene	Troškovi zamene definišu se kao metod vrednovanja koji dovodi do naknade dovoljne za zamenu nepokretnosti, uz neophodne troškove transakcije u vezi sa zamenom imovine. Tamo gde su tržišta funkcionalna, troškovi zamene predstavljaju tržišnu vrednost utvrđenu nezavisnom i kompetentnom procenom vrednosti nepokretnosti, uvećane za troškove transakcije. Tamo gde tržišta nisu funkcionalna, troškovi zamene mogu da se utvrde alternativnim sredstvima, kao što je procena proizvodne vrednosti za zemljište ili proizvodnu imovinu, ili nedevalvirane vrednosti zamenskog materijala i radne snage potrebne za izgradnju objekata ili drugih nepokretnosti, uz troškove transakcije. Metoda procene za određivanje visine troškova zamene treba da bude zabeležena i priložena uz relevantnu dokumentaciju vezanu za planirano raseljavanje. Troškovi transakcije obuhvataju administrativne troškove, naknade za registraciju ili vlasništvo, razumne troškove selidbe i sve druge slične troškove nametnute pogođenim licima.
Zainteresovane strane	Svaki pojedinac, grupa, organizacija i institucija koji su iskazali interesovanje za Projekat ili su potencijalno pogođeni Projektom, ili oni koji imaju mogućnost da utiču na Projekat.

UPOREDNA VREDNOST VALUTA

(Devizni kurs u Junu 2024)

Jedinica valute = RSD

107,24 RSD = USD 1

117,20 RSD = EUR 1

Sadržaj

KRATAK PREGLED.....	- 9 -
Osnovne informacije o projektu.....	- 9 -
Potprojektne aktivnosti.....	- 10 -
Aranžmani za implementaciju Projekta	- 10 -
Uticaji potprojekta.....	- 12 -
Status postupaka eksproprijacije	- 13 -
1. UVOD.....	- 14 -
1.1 Opis područja i lokalni kontekst potprojekta	- 14 -
1.2 Potprojektne aktivnosti.....	- 14 -
1.3 Obim i svrha Akcionog plana raseljavanja (RAP)	- 20 -
1.4 Ciljevi i principi Akcionog plana raseljavanja i otkupa zemljišta	- 21 -
1.5 Metodologija istraživanja.....	- 21 -
2. ZAKONI I PROPISI KOJI SE ODOSE NA AGENCIJE ODGOVORNE ZA IMPLEMENTACIJU AKTIVNOSTI RASELJAVANJA U OKVIRU POTPROJEKTA	- 22 -
2.1 Nacionalni pravni okvir za otkup zemljišta – Zakon o eksproprijaciji u Srbiji	- 22 -
2.2 Javni interes i svrha eksproprijacije	- 22 -
2.3 Postupak eksproprijacije	- 23 -
2.4 Stope naknade za zemljište	- 24 -
2.5 Uslovi informisanja i konsultacija.....	- 24 -
2.6 Informacije od javnog značaja	- 24 -
2.7 Drugi važeći zakoni i odredbe.....	- 25 -
3. POLITIKA SVETSKE BANKE PO PITANJU NEVOLJNOG RASELJAVANJA ..	- 25 -
3.1 Odstupanja relevantna za uticaje potprojekta.....	- 26 -
4. IZBEGAVANJE I UBLAŽAVANJE UTICAJA	- 31 -
5. PREGLED UTICAJA PROJEKTA.....	- 31 -
5.1 Opšti pregled	Error! Bookmark not defined.
5.2 Popis i anketa	- 33 -
5.3 Socio-ekonomska anketa.....	- 33 -

5.4 Socio-ekonomska obeležja domaćinstava.....	- 34 -
5.4.1 Vlasnici.....	- 34 -
5.4.2 Demografske karakteristike domaćinstava.....	- 34 -
5.4.3 Pol ispitanika	- 35 -
5.4.4 Obrazovanje.....	- 35 -
5.4.5 Sredstva za život pogođenih lica i mesečni prihod.....	- 36 -
5.4.6 Radni status	- 36 -
5.4.7 Mesto prebivališta.....	- 36 -
5.4.8 Posebna ranjivost.....	- 36 -
5.4.9 Javna infrastruktura koja će biti pogođena.....	- 37 -
5.4.10 Percepcija Projekta unutar zajednice.....	- 37 -
6. STRATEGIJE NAKNADE ZA RASELJAVANJE	- 37 -
6.1 Ključni principi.....	- 37 -
6.2 Datum preseka	- 37 -
6.3 Ispunjavanje uslova	- 38 -
6.4 Status postupka eksproprijacije prilikom pripreme ovog RAP-a.....	- 38 -
6.4.1 Početak eksproprijacije.....	- 38 -
6.4.2 Informacije o eksproprijaciji	- 39 -
6.4.3 Socijalna anketa.....	- 40 -
6.4.4 Utvrđivanje nepokretnosti u obuhvatu	- 40 -
6.4.5 Procena	- 40 -
6.4.6 Metodologija primenjena radi procene.....	- 41 -
6.4.7 Porezi i naknade.....	- 41 -
6.5.7 Sredstva obezbeđena za isplatu naknade	- 42 -
6.5 Procena zemljišta.....	- 42 -
6.6 Procena vrednosti pomoćnih objekata.....	- 44 -
6.7 Protokol za utvrđivanje zemljišta za zamenu.....	- 45 -
7. MEHANIZAM ZA REŠAVANJE ŽALBI.....	- 46 -
7.1 Organizacioni aranžmani za žalbeni mehanizam	- 46 -
7.2 Žalbeni postupak	- 47 -
7.3 Monitoring i izveštavanje o žalbama	- 48 -
7.4 Izveštavanje o žalbama.....	- 49 -
8. RASPRAVE I UČEŠĆE	- 50 -
8.1 Prethodno angažovanje zainteresovanih strana i protokol	- 51 -
8.2 Izveštaj o javnim raspravama	- 52 -
9. INSTITUCIONALNI ARANŽMAN I TIM ZA IMPLEMENTACIJU	- 52 -

9.1	Odgovornost za implementaciju.....	- 52 -
9.2	Institucionalni kapaciteti	- 54 -
10.	RASPORED IMPLEMENTACIJE	- 55 -
10.1	Monitoring, evaluacija i izveštavanje.....	- 57 -
10.2	Završni izveštaj	- 58 -
11.	TROŠKOVI I BUDŽET	- 59 -
	Annex 0 - Pictures from the site.....	Error! Bookmark not defined.
	Annex 1 – Invitation to Public Consultation on RAP Draft.....	64
	Annex 2 – Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja	65
	Annex 3 – Anketni upitnik	66
	Annex 4 –Socioekonomiske karakteristike	69
	Annex 5 – Letak o žalbenom mehanizmu.....	70
	Annex 6 – Žalbeni formular	73
	Annex 7 – Poziv na anketiranje.....	- 74 -
	Annex 8 - Dokaz o obezbeđenim sredstvima.....	- 75 -
	Annex 9 - Unofficial translation of evidence of secured funds.....	- 77 -
	Annex 11 – Odluka o obrazovanju žalbene komisije.....	- 76 -
	Annex 12 – Spiska učesnika.....	- 77 -
	Annex 13– Slike sa sprovođenja ankete i obilaska terena ...	Error! Bookmark not defined.
	Annex 14 - Javna objava početka projekta.....	Error! Bookmark not defined.
	Annex 15 – Slike sa javnik konsultacija o ESMP-u (spisak učesnika je izostavljen zbog zaštite podataka o ličnosti).....	Error! Bookmark not defined.

Spisak tabela:

Tabela 1:	Analiza odstupanja	- 26 -
Tabela 2:	Pregled pogodnih katastarskih parcela prema vrsti vlasništva i područja.....	- 31 -
Tabela 3:	Podaci o licima pogodnim eksproprijacijom.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 4:	Pregled vlasništva nad zemljištem razvrstan po polu	- 32 -
Tabela 5:	Pregled obrazaca veličine zemljišta	Error! Bookmark not defined.
Tabela 6:	Pregled kategorija zemljišta.....	- 32 -
Tabela 7:	Pregled kategorija imovine	Error! Bookmark not defined.
Tabela 8:	Matrica za polaganje prava za utvrđene uticaje.....	- 38 -
Tabela 9:	Odgovornosti i aranžmani za implementaciju.....	- 53 -
Tabela 10:	Okvirni raspored implementacija RAP-a Novi Pazar.....	- 55 -
Tabela 11:	Procena budžeta za eksproprijaciju	- 60 -

Spisak slika:

Slika 1 –	Pregled lokacija reka Raške, Jošanice i Trnavice.....	- 10 -
Slika 2 –	Trasa radova na regulaciji reke prikazana u katastru.....	- 17 -
Slika 3 –	Početak deonice, slikano 25. avgusta 2023.	- 18 -
Slika 4 –	Dijagram toka eksproprijacije.....	- 23 -

Slika 5 – Pogođena imovina 1 i 2	Error! Bookmark not defined.
Slika 6 – Pogođena imovina 3 i 4	Error! Bookmark not defined.
Slika 7: <i>Demografske karakteristike domaćinstva</i>	- 35 -
Slika 8: Polna struktura	- 35 -
Slika 9: Obrazovna struktura	- 36 -
Slika 10: <i>Radni status</i>	- 36 -

KRATAK PREGLED

Osnovne informacije o projektu

Srbija se unazad već dugo godina bori protiv poplava. U istrajnim naporima da zaštiti živote ljudi, njihovo zdravlje i imovinu, Vlada Republike Srbije zatražila je i dobila finansijsku podršku putem investicionog finansiranja Svetske banke (u daljem tekstu: Banka) za sprovođenje Programa integrisanog razvoja koridora reka Save i Drine (SDIP). Cilj SDIP-a je da pospeši regionalnu ekonomsku saradnju na Zapadnom Balkanu, doprinese jačanju institucija i procedura preko kojih zemlje priobalja Save i Drine saraduju, te obezbedi unapređenje zaštite od poplava. SDIP se implementira kroz dve uzastopne i delimično preklapajuće faze, sa pet zemalja učesnica: Srbija, BiH, Crna Gora, Hrvatska i Slovenija.

Potprojekat regulacije reke Raške, na koji se odnosi ovaj Akcioni plan raseljavanja (RAP), predstavlja jednu od aktivnosti koje se implementiraju u okviru faze 1 u Srbiji. Ova aktivnost predstavlja svojevrsni nastavak projekta „Zaštite od poplava u Novom Pazaru“ iz 2016. godine, koji se sprovodio kao deo sada završenog Projekta hitne sanacije od poplava, drugog najvećeg zajma Grupacije Svetske banke u Srbiji u istoriji, a koji je uspešno implementiralo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: ministarstvo) pod okriljem takda važećih Zaštitnih mera Svetske banke.

Projekti i aktivnosti za koje se traži Investiciono finansiranje projekata od Svetske banke (IPF) nakon 1. oktobra 2018. potpadaju pod primenu Okvira za životnu sredinu i društvo (ESF)¹. ESF se, između ostalog, sastoji od 10 Standarda za životnu sredinu i društvo, koji definišu obavezne uslove za Zajmodavca i samog Projekat. Relevantnost svakog standarda definiše se u toku pripreme Projekta, a u slučaju ovog Potprojekta potvrđena je, između ostalog, relevantnost standarda **ESS5: eksproprijacija, ograničenja vezana za korišćenje zemljišta i nevoljno raseljavanje**.

Ovaj RAP je izrađen, usvojen, a biće i stavljen na raspravu te objavljen, kao odgovor na uslove koje ovaj Projekat mora da ispuni kako bi bio u saglasnosti sa ESF. Cilj ovog dokumenta je da izloži pristup na osnovu kog će se ispuniti uslovi propisani kako nacionalnim zakonodavstvom tako i ESS 5, uz istovremeno oslanjanje na odredbe Pravnog okvira raseljavanja (RPF)² i Plana angažovanja zainteresovanih strana (SEP)³ prilagođenih za SDIP.

¹ ESF dostupan na - <https://www.worldbank.org/en/projects-operations/environmental-and-social-framework>. Poslednji put pristupljeno u avgustu 2023.

² Vidi RPF za SDIP dostupan na <http://www.rdvode.gov.rs/>, pristupljeno 4. avgusta 2023.

³ Vidi SEP za SDIP dostupan na <http://www.rdvode.gov.rs/>, pristupljeno 4. avgusta 2023.

Potprojektna aktivnosti

Trasa ovog Potprojekta odnosi se na radove na regulaciji toka reke koji će se izvoditi uzvodno od već urađene regulacije, u dužini od otprilike 2500 m (Slika 0-1). Na ovoj slici su takođe prikazane i dve druge reke, Trnavica i Jošanica, jedna za drugom, zato što će uporedo biti raspisan tender za regulaciju sve tri reke, i što će biti radovi biti izvođeni istovremeno. Zasebni Planovi upravljanja rizicima po životnu sredinu i društveno okruženje (ESMP) pripremljeni su za svaku reku, s obzirom na to da sve tri lokacije, pored toga što su geografski odvojene (naročito Raška), karakterišu specifični lokalni rizici i uticaji. Time se opravdavaju odvojeni instrumenti upravljanja, uključujući odvojenu RAP dokumentaciju, budući da se na taj način planiranje, upravljanje i mere ublažavanja najbolje prilagođavaju zaštiti interesa lica pogođenih ovim Projektom. Dokazano je da ovakav pristup ublažava bilo kakva odlaganja implementacije omogućavajući nesmetano obavljanje radova na onim delovima za koje je implementiran odgovarajući RAP

Slika 1 – Pregled lokacija reka Raške, Jošanice i Trnavice

Detaljan opis radova je obezbeđen ESMLu koji je razvijen i objavljen za ovaj pod-projekat u maju 2023. godine.

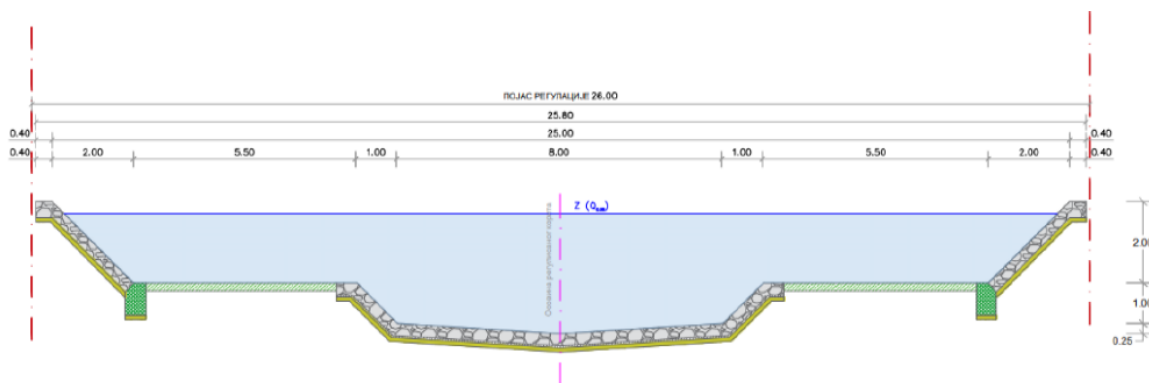
Trasa regulacije reke sa sistemom za zaštitu od poplava je projektovana tako da se u maksimalnom mogućem obimu izbegne eksproprijacija privatnog zemljišta i imovine. Prilikom projektovanja trase regulisanog korita ispoštovana je osovina regulacionog pojasa kako bi se omogućilo potpuno iskorišćenje širine pojasa. Na ovaj način je postignuta maksimalna moguća širina regulisanog korita u povećanju propusnosti i snižavanju nivoa. Povoljna okolnost je što regulacioni pojas reke Raške u dobroj meri prati prirodno korito, tako da je postignut uravnotežen odnos količine zemljanih radova.

Osnovni kriterijum za definisanje trase prema projektnom zadatku bio je uklapanje u prostor predviđen za regulaciju prema važećem planskom aktu, odnosno Planu Generalne Regulacije (PGR) grada Novog Pazara. Koridor regulisanog korita je uređen i dimenzionisan tako da se u potpunosti nalazi u definisanoj zoni rečnog osposobljavanja. Alternativna trasa za potprojekat nije mogla biti istražena i samo područje uticaja nije moglo biti izbegnuto zbog prirode

potprojekat, pošto je trasa postavljena tako da prati položaj i erodirano, podložno poplavama i poplavi izložene obale reke.

Usvojene dimenzije korita Raška:

- Geometrijska forma: Složeno (dvoigubo) korito;
- Širina u dnu b: 8.00 m;
- Dubina minor korita h: 1.25 m;
- Nagib kosine stranica m: 1.0;
- Širina vodnog ogledala pri vrhu minor korita B1: 10.00 m;
- Širina forlanda: 2 x 5.50 m;
- Dubina major korita h1: 2.30 m;
- Širina vodnog ogledala pri vrhu major korita B2: 24.00m;

Primenjene dimenzije korita reke Raške

Na osnovu navedenog, usvojena je obloga minor korita od kamena u cementnom malteru prema konceptu postojeće regulacije. Radi uklapanja u već izvedenu regulisanu, nizvodnu deonicu reke Raške, u ovom projektu je usvojen isti način stabilizacije rečnog korita, koja se postiže kamenom u cementnom malteru. Minor korito se u celini oblaže, sa prepustima na vrhu kosine ka forlanu, radi srečavanja podlokavanja kosine. Debljina obloge od kamena u cementom malteru je 30 cm. Prema stanju izvedenih deonica i preporukama literature ovaj tip obloge je odgovarajuć za merodavne uticaje koji se mogu javiti pri velikim vodama. Takođe uslovi urbane regulacije zahtevaju čiste i pristupačne površine, jednolične karakteristike i gabarite, kao i pravilne lukove i oštre konturne prelome koje omogućava primena ovog tipa obloge. Kamen se utiskuje u svež beton na betonskoj posteljici debljine 5 cm koja leži na izravnjavajućem tamponskom sloju od šljunka debljine 10 cm, u svemu prema grafičim priložima.

Aranžmani za implementaciju Projekta

Čitav Projekat, uključujući i ovaj RAP, sprovodiće Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Direkcija za vode, odnosno njena Jedinica za upravljanje projektom (u daljem tekstu: Jedinica). Jedinica ima pozitivnu reputaciju i kvalifikovano osoblje sa iskustvom u sveobuhvatnom upravljanju projektima, a posebno u upravljanju ekološkim i društvenim

rizicima i uticajima u skladu sa uslovima SB (iskustvo stečeno u implementaciji Operativnih politika – Zaštitnih mera i ESF). Postupak eksproprijacije po zakonu leži u nadležnosti lokalne samouprave teritorije u kojoj se nalaze nepokretnosti koje su predmet eksproprijacije, u ovom slučaju Grad Novi Pazar. Grad Novi Pazar je i Korisnik eksproprijacije, ali je takođe odgovoran i za brojne druge stvari, kao što su sprovođenje postupka eksproprijacije, odgovornost za isplatu naknade za eksproprijisane nepokretnosti i, po potrebi, dodatnu podršku, upravljanje Lokalnim odsekom za žalbe Žalbenog mehanizma uspostavljenog za ovaj Projekat, pružanje pravne pomoći licima u eksproprijaciji itd. Jednacia pruža direktan nadzor, podršku, izgradnju kapaciteta, smernice, monitoring i evaluaciju svih aspekata implementacije.

Uticaji potprojekta

Alternativna trasa za Potprojekat nije se mogao istražiti, a izbegavanje uticaja na zemljište nije bilo izvodljivo usled prirode, lokacije i njegovog cilja. Trasa je definisana tako da prati tok reke i položaj erodiranih rečnih obala podložnih poplavama.

U razmatranje je uzeto nekoliko različitih mikro-varijanti, što je omogućilo da se, prilikom izrade projekta, umanje štetni uticaji. Za izvođenje radova biće neophodan, u malom obimu, trajni otkup prava na zemljište, ograničen eksproprijacijom u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. Trasa se prostire na području od **57** katastarske parcele, kako javnog tako i privatnog zemljišta. **33** katastarske parcele su u javnom vlasništvu, **24** katastarskih parcela su bilo u privatnom vlasništvu ili u suvlasništvu sa državom od strane **90** privatnih vlasnika zemljišta. Obim uticaja na privatno zemljište je u celini mali, dok se pojedinačni uticaji kreću od **1 m²** do **1325⁴ m²**. Oduzeto zemljište čine uske kopnene trake na samoj ivici reke Jošanice, uz obalu koja je već erodirana, prekrivena nanosom i zahvaćena samoniklim drvećem, šibljem i žbunjem, sa često blatnjavim i nestabilnim padinama. Zemljište je zagađeno plastikom, kućnim otpadom i drugim đubretom. Ukupno 2 stabla oraha, 2 pomoćna zida (dužine 30m i 4,2m) i jedan pomoćni objekat površine 14m² biće uklonjeni sa privatne svojine. Nisu identifikovana druga sredstva vezana za zemlju. Sa svim vlasnicima zemljišta je pregovarano. Vlasnici 41 parcele zemljišta, uključujući one sa imovinom vezanim za zemljište, su se saglasili i načelno potpisali sporazume o nadoknadi. U slučaju neslaganja sa procenom poreske uprave angažovani su nezavisni akreditovani stručnjaci za ponovnu procenu zemljišta. Uprkos dodatnim naporima Grada Novog Pazara, za 16 parcela zemljišta nije postignuto vansudsko poravnanje i slučajevi su preneti na Osnovni sud u Novom Pazaru. Većina ovih parcela ima složen status suvlasništva (npr. jedna parcela sa ukupnom površinom od 14 m² je suvlasništvo 7 različitih osoba sa udelom od 2 m²). Pregovori se nastavljaju i vansudsko poravnanje ostaje opcija u svakom trenutku. Svi troškovi nastali tokom procene, pregovora, vansudsko putem ili preko Suda (taksa, advokatske i stručne naknade) nadoknađuje Grad Novi Pazar. Nisu potrebne avansne uplate za sudske, procene ili troškove zastupanja.

Mostovi locirani na javnom zemljištu će biti rekonstruisani/zamenjeni u zavisnosti od stepena oštećenja koja su pretrpeli tokom poslednjeg talasa poplava. Privremeni prelazi će biti postavljeni u slučajevima kada se očekuje prekid pristupa imovini. Ovaj RAP predviđa postupak angažovanja, konsultacija i vremenski okvir za postavljanje privremenih rečnih

⁴ ESMP pripremljen za ovaj Potprojekat naznačio je 75m² kao najveću pogođenu površinu. U vreme pripreme ESMP-a bio je dostupan inventar imovine visokog nivoa. Površina od 1325 m² odnosi se na zemljište koje je otkupljeno na zahtev vlasnika pošto je zemljište smatrao neodrživim.

prelaza ako budu potrebni. To se neće znati dok izvođač ne proceni strukturalnu stabilnost i uslove mostova. Vlasnici zemljišta pogođeni eksproprijacijom izgubiće manje od 10% ukupne površine zemljišta koju poseduju. Sa ovim RAP-om kao trećim koji se razvija, i sa sopstvenicima koji učestvuju u javnim konsultacijama za ESMP i nekima od njih za RAP-ove za Jošanicu i Trnavicu, sopstvenici su bili ravnodušni prema socio-ekonomskoj anketi i samo 15 (16,7%) vlasnika je prihvatilo da učestvuje. Ipak, terenske posete i izjave sopstvenika tokom pregovora potvrdile su da pogođeno zemljište nije produktivno, nije obrađivano. Ni zemljište ni sredstva vezana za njega ne doprinose sredstvima za život pogođenih domaćinstava. Preferirana nadoknada koju su zahtevali sopstvenici bila je u gotovini, i nije bilo zahteva za zamenu zemljišta. Implementacija RAP-a se očekuje da bude završena do kraja juna 2024. U nastojanju da se ispuni navedeni rok, Grad Novi Pazar je održao više sastanaka sa predsednikom Osnovnog suda na kojima je dogovoreno da će slučajevi eksproprijacije biti rešavani prioritarno. Sud je zakazao ročišta za slučajeve između kraja marta i prve nedelje aprila.

Status postupaka eksproprijacije

Javni interes za otkup zemljišta proglasila je Vlada Srbije 15. aprila 2021. godine (Odluka 05 br. 465-3361/2021) i zasniva se na prostornom planu Novog Pazara. Projekat je u pripremi od 2020. godine, kada se očekivala brza implementacija, a samim tim i brzo proglašenje Javnog interesa nakon odobrenja Ugovora o zajmu, iako je napredak bio spor usled kašnjenja u projektnim aktivnostima.

Od decembra 2022. godine Grad Novi Pazar, zajedno sa PIU, radi na utvrđivanju lica koja će biti pogođena projektom. Utvrđen je popis lica, zemljišta i imovine, utvrđeno je ispunjavanje uslova za naknadu i pomoć, izvršena su finansijska izdvajanja i završene sve druge aktivnosti koje prethode zvaničnoj eksproprijaciji, uključujući završetak detaljnog projekta i planiranje stopa naknade kroz smislenu i obavešteno angažovanje LPP.

Javni pravobranilac je zakonski zastupnik Korisnika eksproprijacije, odnosno Grada Novog Pazara. On je zadužen za vođenje formalnog podnošenja zahteva za eksproprijaciju svake katastarske parcele pojedinačno, procenu vrednosti zemljišta i imovine i isplatu naknade. Vrednost zemljišta procenila je Poreska uprava za svaku zemljišnu parcelu pojedinačno i o proceni se raspravljalo sa svim vlasnicima uz dovoljno vremena za povratne informacije. Gde su vlasnici podneli žalbe, nezadovoljni procenom, angažovani su pojedinačni akreditovani stručnjaci za procenu kako bi utvrdili vrednost zemljišta. Uprkos ovim dodatnim naporima, 16 od 57 slučajeva je upućeno sudu, dok su 41 sopstvenika saglasni sa procenom zemljišta i imovine vezane za njihovo zemljište i ući će u pregovore o sporazumima o kompenzaciji. Sve troškove nastale tokom procene, pregovora, sporazumno ili preko suda (taksa, advokatske i stručne naknade) snosi Grad Novi Pazar.

Prosečna vrednost zemljišta prema Poreskoj upravi iznosi **5.674,00 RSD/m² ili 48,41 EUR/m²** u protivvrednosti. U Novom Pazaru postoji funkcionalno tržište nekretnina, pa trošak zamene prema tome predstavlja tržišnu vrednost utvrđenu nezavisnom i kompetentnom procenom vrednosti nekretnine (eksproprijacija u Srbiji ne podleže troškovima transakcije). Ukupan iznos ponuđen svoj 90-rici vlasnika zemljišta je **78.115.829 RSD (666.517,30 EUR** u protivvrednosti). Grad Novi Pazar izdvojio je **53.222.863,00 RSD (454.119,00 EUR** u protivvrednosti) i **440.037,00 RSD (3.754,58 EUR** u protivvrednosti) na Konsolidovani račun

Trezora u okviru budžetske aroprijacije, što uključuje nepredviđene troškove i pokriva naknadu za zemljište, imovinu i sve dodatne troškove, kako za sporazume postignute nagodbom, tako i za one postignute odlukom Suda. Grad Novi Pazar je izdvojio dodatnih **150.000.000,00 RSD** za zemljište i imovinu (**1.279.863,48 EUR** u protivvrednosti) (za fiskalne godine 2023. i 2024. u skladu sa Usvojenim Budžetom Novog Pazara). Više detalja o postupku eksproprijacije i njegovom trenutnom statusu dato je u Poglavlju 6.4, dok su dokazi o obezbeđenim sredstvima priloženi u poglavlju 6.5.7 i Aneks 10.

1. UVOD

1.1 Opis područja i lokalni kontekst potprojekta

Nevidene padavine su počele početkom/sredinom maja 2014. godine, izazivajući velike poplave, što je dovelo do proglašenja vanrednog stanja na nacionalnom nivou 15. maja 2014. godine. Obilne padavine dovele su do naglog i značajnog porasta nivoa vode u osam glavnih reka u zapadnoj, jugozapadnoj, centralnoj i istočnoj Srbiji. Bujične poplave su uništile kuće, mostove i delove puteva, dok je rastući nivo vode doveo do poplava u urbanim i ruralnim područjima. Katastrofa je rezultirala sa 51 smrtnim slučajem, približno 32.000 ljudi je evakuisano iz svojih domova, a oko 110.000 domaćinstava je ostalo bez električne energije. Ukupno, poplave su pogodile oko 1,6 miliona ljudi, odnosno oko jednu petinu ukupne populacije koja živi u 49 opština. Nepovoljni vremenski uslovi su se nastavili, izazivajući dodatnu štetu na usevima i infrastrukturi. Od 2014. godine, reka Raška i neki od njenih pritoka izazivaju teške poplave, posebno pogađajući naselja Novog Pazara duž reke. Najnoviji uticaji poplava su zabeleženi u junu 2023. Godine.

1.2 Osnovni socijalno-ekonomski uslovi šireg područja projekta

Novi Pazar se nalazi u dolinama reka Jošanice, Raške, Deževske i Ljudske na nadmorskoj visini od 496 m, u jugoistočnom delu Sandžaka. Grad je okružen planinama Golijom i Rogoznom; Pešterska visoravan se nalazi jugoistočno od grada i značajno utiče na klimu grada. Ukupna površina grada je 742 km² i obuhvata preko 100 naselja, uglavnom malih i raspoređenih po brdima i planinama koje okružuju grad.

Detaljniji opis ekoloških i socijalnih parametara dostupan je u ESMP-u razvijenom za ovaj Podprojekat, dostupan na: https://rdvode.gov.rs/doc/ESMP_NP_Ra%C5%A1ka_ENG.pdf.

Položaj grada u smislu transporta i geopolitike određen je kako odnosom prema drugim teritorijalnim jedinicama u Srbiji i okolnom području, tako i prirodnim uslovima koji su ograničili i odredili saobraćajnu povezanost kroz rečne doline u pravcu severoistoka sa tzv. "Ibarskim" putem, preko kojeg se povezuje sa Beogradom i Koridorom Zapadne Morave, s jedne strane, i sa Kosovskom Mitrovicom s druge strane. U pravcu jugozapada, pruža saobraćajne veze sa glavnim putem prema području opštine Tutin. U pravcu zapada, obezbeđuje saobraćajne veze sa Sjenicom i zapadnim delovima Srbije.

Gotovo polovina teritorije grada Novog Pazara je pod poljoprivrednim zemljištem (36.215 ha), koje je veoma heterogeno u pogledu zastupljenosti, načina korišćenja i kvaliteta, uglavnom zavisno od izuzetno kompleksnih geomorfoloških uslova. Ukupna površina pod šumama na teritoriji grada Novog Pazara iznosi 31.365 ha, što čini 42,2% pokrivenosti šumama. Područje grada je naseljeno.

Novi Pazar je doživeo brzi demografski razvoj, posebno perifernih urbanih zona i prigradskih naselja, uz istovremenu stagnaciju u industrijskim i nekim drugim sferama razvoja (saobraćajna i komunalna infrastruktura, itd.). To je oslabilo kvalitet i privlačnost urbanoj sredini, u određenom smislu, njegov urban identitet.

Demografija

Prema preliminarnim rezultatima Popisa stanovništva iz 2022. godine, Grad Novi Pazar ima 100.410 stanovnika, dok urbano područje ima 68.749 stanovnika. Gustina naseljenosti na teritoriji grada iznosi 135,32 stanovnika po kvadratnom kilometru. Većinu stanovništva čine Bošnjaci (79,83%), zatim slede Srbi, Muslimani i Romi.

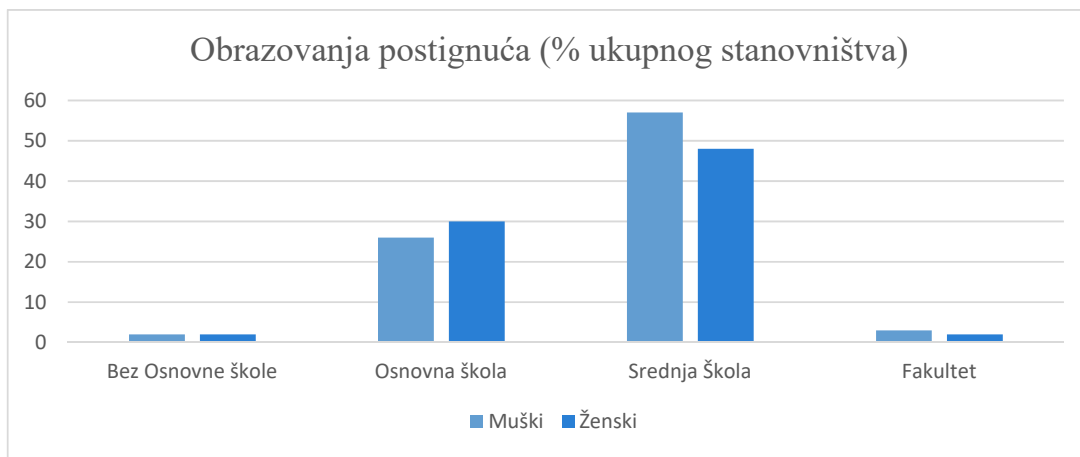
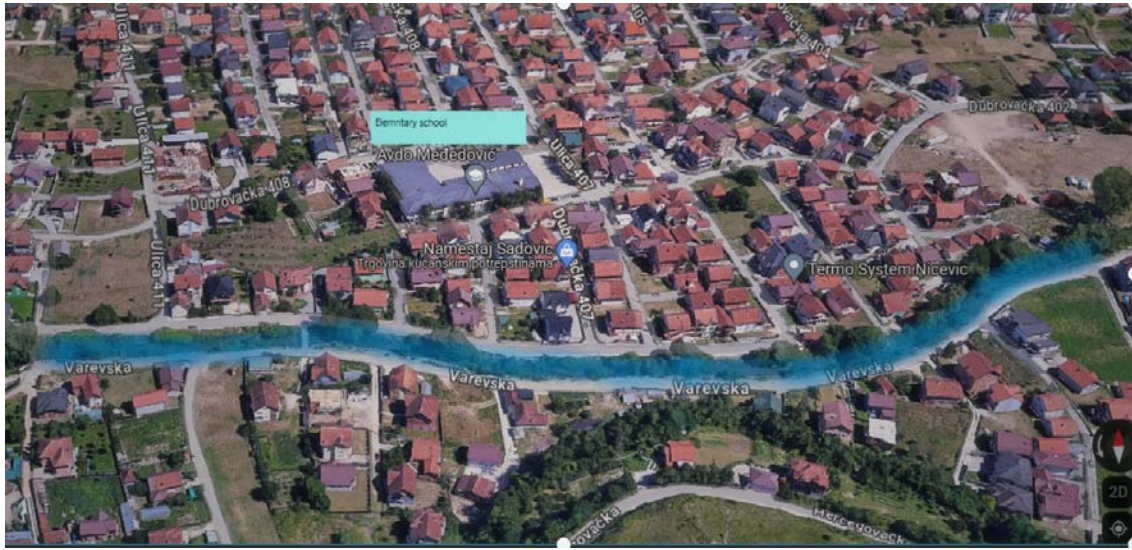
Ekonomija

Nalazeći se na raskrsnici između mnogih starih i novih država, Novi Pazar je oduvek bio snažan trgovinski centar. Uz trgovinu, grad je razvio i tradiciju proizvodnje. Tokom 20. veka postao je centar tekstilne industrije.

Paradoksalno, tokom turbulentnih devedesetih godina, Novi Pazar je prosperirao, čak i tokom UN-ovih sankcija, podstaknut jakom privatnom inicijativom u tekstilnoj industriji. Farmerke iz Novog Pazara, prvo pod lažnim imenima, a kasnije pod vlastitim etiketama, postale su poznate širom regiona.

Obrazovanje

Novi Pazar je domaćin dva univerziteta, Međunarodnog univerziteta u Novom Pazaru i Državnog univerziteta u Novom Pazaru. Osnovno obrazovanje se pruža kroz 13 osnovnih škola, od kojih se samo jedna nalazi u širem području Sub-Projekta Osnovna škola „Avdo Mehedović“. Potencijalni uticaji na obrazovne objekte i bezbednost dece u saobraćaju su upravljani kroz mere ublažavanja u ESMP-u. Slika ispod prikazuje vezu između Osnovne škole i radova na regulaciji reke.

Društveni sukobi

Iz projektnog područja nije identifikovana nijedna socijalna tenzija ili konflikt koji bi mogao biti pogoršan zbog višetničke zajednice.

Zdravstvo

Na osnovu četvrtog nacionalnog istraživanja zdravlja stanovništva Srbije, sprovedenog 2019. godine, važan je izvor informacija o zdravlju stanovništva i omogućava identifikaciju prioriteta u zdravstvu i planiranje preventivnih aktivnosti. U Srbiji, 2019. godine, dve trećine stanovništva (66,5%) procenjuje svoje opšte zdravstveno stanje kao vrlo dobro/dobro (značajno više u Beogradu - 72,8%) (Grafikon 3), 22,8% stanovništva smatra svoje zdravlje kao prilično dobro, dok svaki deveti stanovnik ocenjuje svoje zdravlje kao loše/veoma loše - 10,7% (značajno više u južnoj i istočnoj Srbiji - 13,5%). Muškarci imaju pozitivniju sliku o svom zdravlju u poređenju sa ženama: 71,3% muškaraca ocenjuje svoje opšte zdravstveno stanje kao vrlo dobro/dobro, dok je procenat među ženama 62,1%. Takođe, primećene su značajne razlike u samoproceni zdravstvenog stanja (kao vrlo dobro/dobro) između stanovnika urbanih područja (70,1%) i drugih naselja (60,9%), stanovnika u kategoriji najbogatijih (77,7%) i najsiromašnijih (55,7%), kao i između najobrazovanijih (80,2%) i stanovnika sa nižim nivoom obrazovanja (45,1%). U skladu sa očekivanjima, samoprocenjeno zdravlje je povezano sa starošću osobe: što je osoba starija, veća je verovatnoća da će lošije oceniti svoje zdravlje. Malo manje od polovine (48,8%) stanovništva Srbije starijeg od 15 godina u 2019. godini imalo je bar jednu od 17 hroničnih bolesti pomenutih u istraživanju, značajno više u regionu južne i istočne Srbije (52,4%), kao i Vojvodine (51,9%), žene više od muškaraca (52,9% naspram 44,5%), osobe starije od 45 godina (70,2%), stanovnici sa nižim nivoom obrazovanja (63,8%) i osobe koje pripadaju kategoriji najsiromašnijih (52,5%). Grad Novi Pazar bio je najveće žarište koronavirusa u Evropi 1. jula 2020. godine, sa nekoliko stotina zaraženih osoba.

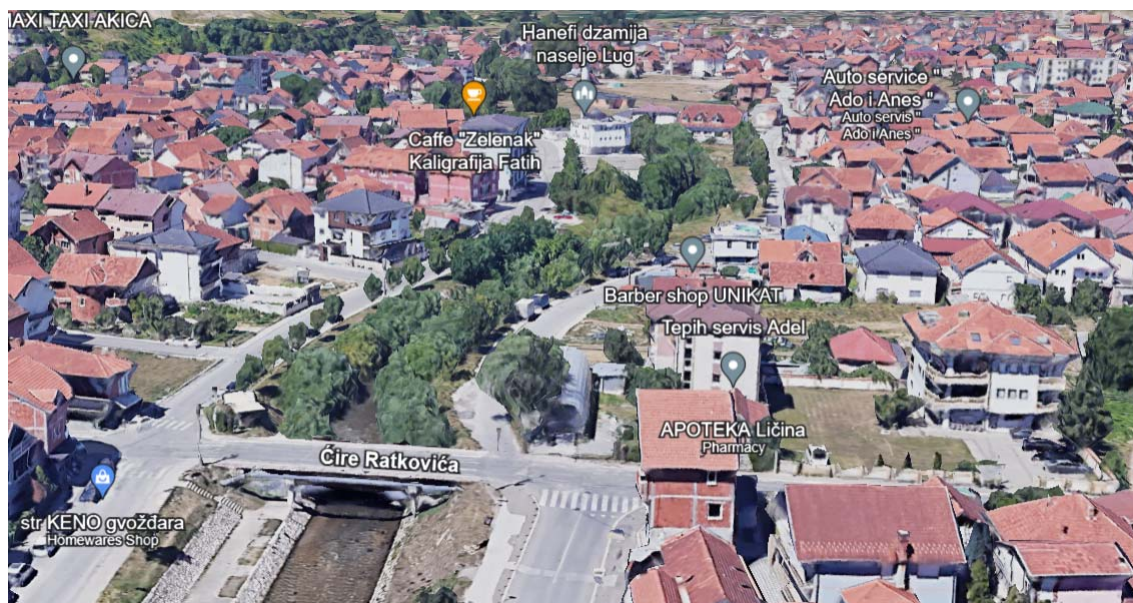
1.3 Potprojektne aktivnosti

Reka Raška, uopšteno gledano, a posebno u oblasti trase obuhvaćene projektom i budućim građevinskim radovima, bila je manje pogođena građevinskim aktivnostima bez obzira na urbanističke planove i proširenje naselja. Na samoj obali reke nisu izgrađeni objekti koji blokiraju ili menjaju njen vodotok. Na proveru za Glavni projekat primećeni su brojni slučajevi izgradnje improvizovanih mostova, privremenih prelaza preko reke i pojedinačnih objekata za zaštitu od poplava, koji su neadekvatni, a često su i povećavali rizik od poplava. Većina tih objekata je ili teško oštećena ili potpuno uništena za vreme prethodnih poplava, a njihove delove odnela je bujica, nanevši štetu na postojećim i već regulisanim deonicama u gradu. Povećani rizici od klimatskih promena i sve češćih poplava nametnuli su potrebu za proširenjem regulisanih deonica reke i standardizacijom stepena zaštite.

Slika 4 – Trasa radova na regulaciji reke prikazana u katastru

Slika 5 – Početak deonice

Radovi na potprojektu će se izvoditi u skladu sa Glavnim projektom, a uticaji izvan otkupa zemljišta podležu posebnom ESMP-u koji je izrađen, usvojen, objavljen i stavljen na javnu raspravu u maju 2023.

Građevinski radovi obuhvataju:

- Sečenje samoniklog nekorisnog grmlja i drveća iz rečnog korita i njegovih obala, i delimično sa ekspropisanog zemljišta,
- Iskopavanje mulja
- Uklanjanje pasivnih otpadnih voda
- Iskop i zemljani radovi radi proširenja i produbljenja rečnog korita kako bi se izdržao hidraulični kapacitet, povećala propusnost i smanjio nivo;
- Popločavanje obala reke kamenom agregatom i betonom.

1.3 Obim i svrha Akcionog plana raseljavanja (RAP)

RAP je u obavezi, i osmišljen je tako, da pokrije definisane direktne ekonomske i socijalne uticaje koji su posledica ulaganja, a uzrokovani su:

- nevoljnim gubitkom prava na zemljište, stečenih ili ograničenih eksproprijacijom u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom;

Zemljište će biti oduzimano prema rasporedu izloženom u ovom RAP-u, ali ne pre nego što naknada obuhvati pogođena lica, i pre nego što u nerešenim sudskim slučajevima sredstva za naknadu budu izdvojena u okviru budžetskog depozitnog računa. Detaljan opis uticaja dat je u poglavlju **Error! Reference source not found.**

Za Projekat je pripremljen POR, koji je odobrila Svetska banka i koji su usvojili nadležni organi Srbije i javno objavili 2019. godine. POR je osnovni dokument za ovaj RAP.

Obim preduzetih poslova tokom pripreme RAP-a obuhvatio je:

- Proveru projektnog područja;
- Istraživanje projektnog područja uticaja, zemljišta i imovine na njemu;
- Prolazak peške kroz projektno područje radi terenske verifikacije lokacije zemljišta, korišćenja potrebnog zemljišta, postojanja javne infrastrukture, broja pogođenih lica;
- Popis stanovništva koje će biti pogođeno raseljavanjem;
- Socio-ekonomska procena uključujući anketu o sredstvima za život i izvorima prihoda LPP;
- Analiza procene vrednosti zemljišta, kao nepokretnosti i imovine na njima, radi eksproprijacije;
- Rasprave sa licima pogođenim projektom u cilju pregovaranja o kompenzaciji i naknadnog dobijanja pismene potvrde o njihovoj saglasnosti u pogledu prava koja se polažu RAP-om;
- Analizu pravnog okvira;
- Analizu institucionalnog okvira koji uključuje definisanje agencija odgovornih za implementaciju RAP-a;
- Uspostavljanje adekvatnog i dostupnog Žalbenog mehanizma;
- Analizu pregovaračkih procedura, uključujući date, razmatrane i odbijene ponude.

1.4 Ciljevi i principi Akcionog plana raseljavanja i otkupa zemljišta

Ovaj RAP je pripremljen u skladu sa zakonima i propisima Republike Srbije i POR-om ovog projekta. Odstupanje nacionalnog zakonodavstva u odnosu na uslove ESS5 od zanemarljive je relevantnosti za specifične uticaje Potprojekta. Paketi naknada izabrani su na osnovu rasprava sa LPP, i obezbeđuju naknadu po troškovima zamene, kao i to da svi socijalno-ekonomski uslovi pre raseljavanja budu zadržani ili poboljšani.

RAP precizira postupak koji treba slediti i radnje koje treba preduzeti za otkup zemljišta i naknadu pogođenih lica, omogućavajući i obezbeđujući adekvatno učešće i rasprave uporedo sa pristupom funkcionalnom žalbenom mehanizmu, kao dopuni dostupnih nacionalnih pravnih lekova. Štaviše, plan utvrđuje kako da se izbegnu i ublaže budući uticaji na zemljište i obezbedi brza i efikasna naknada za preostale uticaje, ako ih ima, onima koji za to ispunjavaju uslove.

Ovaj RAP precizira sledeće:

- Detaljne procedure koje PIU i Grad Novi Pazar treba da slede u pogledu otkupa zemljišta, naknade, rasprava i objavljivanja;
- Osnovni popis pogođenih lica i imovine;
- Specifične stope i standarde naknade;
- Matrica prava
- Prethodne i buduće rasprave sa pogođenim licima o prihvatljivim alternativama i merama ublažavanja;
- Institucionalnu odgovornost za implementaciju, monitoring i procedure za rešavanje žalbi;
- Vremenski raspored i budžet.

1.5 Metodologija istraživanja

Priprema ovog RAP-a odvijala se kroz kombinaciju kancelarijskog i terenskog istraživanja. Kancelarijsko istraživanje obuhvatilo je pregled projektne dokumentacije, uključujući mape za projektne lokacije, katastarske evidencije, opštinsku bazu podataka o LPP i njihovoj imovini, evidenciju eksproprijacije, ponude za naknadu i idejne tehničke projekte. Kancelarijsko istraživanje dopunjeno je ispitivanjem projektnih lokacija kako bi se utvrdio tačan uticaj predloženih potprojekata u pogledu potrebnog zemljišta i pogođene imovine radi izrade inventara LPP i zemljišta. Terensko istraživanje obuhvatilo je sprovođenje 100% popisa domaćinstava; sprovođenje socijalne procene potprojektnih lokacija duž koridora uticaja od 1000 m duž reke Jošanice, socio-ekonomsko istraživanje sa LPP, kao i popis i merenje njihove pogođene imovine. Popis je pripremljen na osnovu podataka dostupnih preko Katastra nepokretnosti i baze podataka Grada Novog Pazara, geodetskog premera i pojedinačnih intervjua. Sekundarni podaci korišćeni su kao dodatak generisanim primarnim podacima dobijenim od LPP i intervjua sa vladinim i nevladinim zvaničnicima o LPP i njihovoj imovini. Podjednaka važnost data je kvantitativnim i kvalitativnim aspektima, tako da odražava uravnoteženu realnost trenutne situacije LPP. Dobijeni podaci služe kao osnovni parametri sa kojima će se porediti životni standard tokom naknadne ankete u Izveštaju o implementaciji RAP-a.

Popis pogođenog stanovništva bio je ključna početna aktivnost, koja imala za cilj četiri važne i međusobno povezane funkcije:

- Popisivanje i prikupljanje osnovnih informacija o pogođenom stanovništvu,
- Evidentiranje pogođenog stanovništva prema prebivalištu,
- Utvrđivanje spiska korisnika koji ispunjavaju uslov za naknadu pre krajnjeg roka, a koja se suprotstavlja oportunističkim potraživanjima onih koji se useljavaju u projektno područje isključivo radi sticanja koristi,
- Postavljanje okvira za buduća socio-ekonomska istraživanja.

2. ZAKONI I PROPISI KOJI SE ODNOSE NA AGENCIJE ODGOVORNE ZA IMPLEMENTACIJU AKTIVNOSTI RASELJAVANJA U OKVIRU POTPROJEKTA

U odgovoru na obavezu Republike Srbije da se pridržava ESF pre ocenjivanja, usvojen je Okvir za eksproprijaciju na nivou projekta radi vođenja svih nevoljnih eksproprijacija zemljišta, preseljenja i gubitka imovine ili pristupa imovini povezanih sa projektom. RPF je dostupan ovde <https://rdvode.gov.rs/doc/Resettlement-Policy-Framework> (RPF).pdf

2.1 Nacionalni pravni okvir za otkup zemljišta – Zakon o eksproprijaciji u Srbiji

Zakon o eksproprijaciji (donet 1995, stupio na snagu 1. januara 1996, izmenjen u martu 2001, ponovo izmenjen 19. marta 2009. i 2013. godine odlukom Ustavnog suda) služi kao opšti okvir za eksproprijaciju u Republici Srbiji.

Najvažnije karakteristike Zakona o eksproprijaciji su sledeće:

- Stvaranje uslova za jednostavan, efikasan postupak, smanjujući koliko je to moguće potrebu za dugačkim sudskim postupkom kako bi se omogućila neophodna eksproprijacija. U manje složenim slučajevima postupak eksproprijacije može se završiti u roku od 2 meseca;
- Utvrđuje princip naknade po tržišnoj vrednosti;
- U slučaju poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu, ako se može pronaći uporedivo zemljište iste vrste i kvaliteta, ili odgovarajuće vrednosti, u istom području ili u blizini (član 15. Zakona o eksproprijaciji), ono se nudi licu pogođenom projektom sa formalnim vlasničkim pravima;
- Uporedivost zemljišta utvrđuje se na osnovu procene raspoloživog javnog zemljišta, od strane akreditovanog stručnjaka koga angažuje Korisnik eksproprijacije;
- U slučaju neslaganja povodom uporedivosti ponuđenog zemljišta, lokalna opština angažuje drugog akreditovanog stručnjaka da utvrdi uporedivost ponuđenog zemljišta;
- Dalje neslaganje bi dovelo do toga da lice pogođeno projektom pribegne sudskom postupku, gde bi se donela odluka o uporedivosti zemljišta ili o isplati procenjene pravične vrednosti u novčanom smislu;
- U nedostatku naknade u naturi (zamensko zemljište), naknada se isplaćuje u gotovini;

2.2 Javni interes i svrha eksproprijacije

Nepokretnosti se mogu eksproprijisati ili se svojina na njima može ograničiti samo u javnom interesu utvrđenom na osnovu zakona, uz naknadu koja ne može biti niža od tržišne. (Zakon o eksproprijaciji, čl. 1).

Eksproprijacija se može izvršiti za potrebe Republike Srbije, gradova, opština, javnih preduzeća i javnih institucija, osim ukoliko Zakonom nije drugačije određeno.

Zakon o eksproprijaciji zahteva od Korisnika eksproprijacije da opravda potrebu za eksproprijacijom i da dokaže da se plan ne može sprovesti u delo bez predložene eksproprijacije. Izjava o javnom interesu/korišćenju je zasebna procedura, koja prethodi i omogućava bilo koji postupak otkupa i eksproprijacije imovine.

U slučaju eksproprijacije u vezi sa regulacijom reke Jošanice proglašen je javni interes (detalji opisani u 6.4).

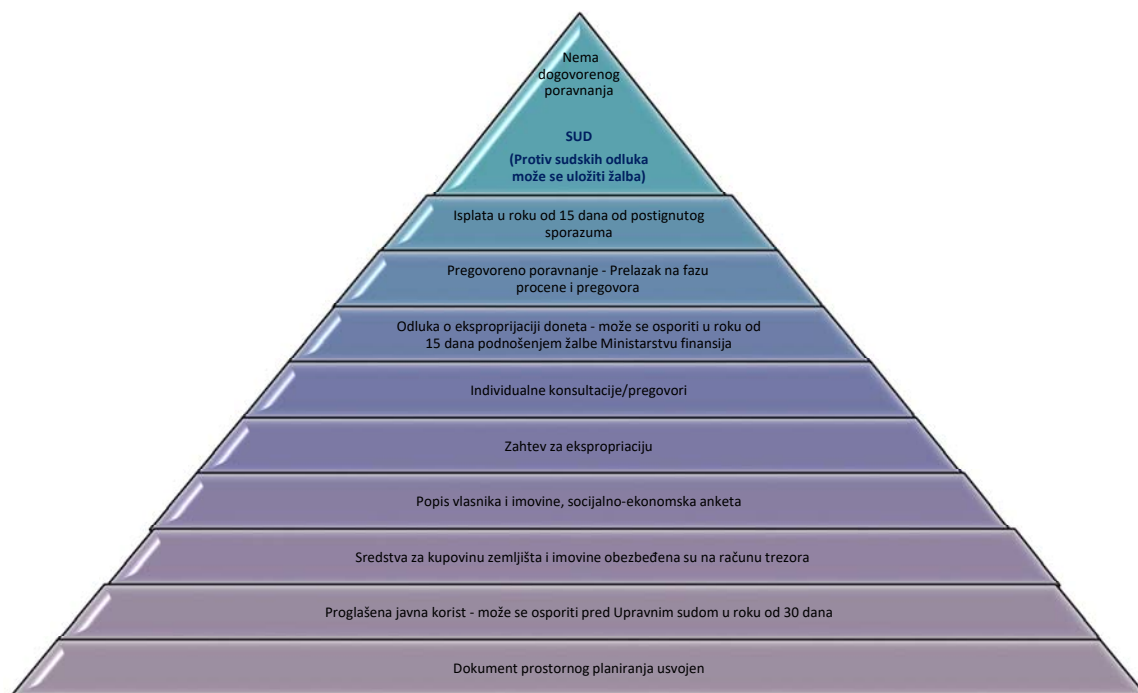
2.3 Postupak eksproprijacije

Jedan od uslova za otpočinjanje eksproprijacije jeste postojanje dokaza da su neophodna sredstva obezbeđena i stavljena na raspolaganje, kao i da su dokazi o tome priloženi uz svaki pojedinačni zahtev za eksproprijaciju kojim otpočinje formalni postupak (čl. 24).

Ove dokaze podnosi Korisnik eksproprijacije, u ovom slučaju Grad Novi Pazar koga zastupa Javni pravobranilac. Za svaku katastarsku parcelu, odnosno za list nepokretnosti u koji su upisane, koju je potrebno eksproprijisati podnosi se zaseban zahtev koji utvrđuje udeo svakog sostvenika u vlasništvu, obim eksproprijacije, potrebnu površinu zemljišta.

Vlasnici se na raspravu pozivaju pojedinačno, pismenim obaveštenjem dostavljajući na adrese prebivališta, uz navođenje predmeta, vremena i datuma rasprave i spiska informacija i dokumenata koji će biti dostupni. Tom prilikom vlasnici imaju mogućnost da komentarišu, potvrde ili ospore informacije o nepokretnostima, uključujući i samu eksproprijaciju. Nakon toga donosi se formalno Rešenje o eksproprijaciji, koje se može pobijati pred Ministarstvom finansija u roku od 15 dana po prispeću, i Upravnim sudom 30 dana po prispeću, ukoliko prvostepeni ishod ne bude zadovoljavajući po podnosioca žalbe. Svaka odluka doneta tokom postupka eksproprijacije sadrži pismeni detaljni opis o postupku žalbe. Sproveden je sveobuhvatan proces konsultacija, kako je detaljno opisano u poglavlju 8.

Slika 6 – Dijagram toka eksproprijacije

2.4 Stope naknade za zemljište

Svi detalji su izloženi u Poglavlju 6.5.

2.5 Uslovi informisanja i konsultacija

Zakon o eksproprijaciji, sam po sebi, ne propisuje javno objavljivanje informacija o naznačenom području, kao ni sistemsko i kontinuirano javno objavljivanje informacija. Ipak, Zakon propisuje objavu rešenja kojim se utvrđuje Javni interesa i zahteva da opštinski organ pozove pojedinačno svako pogođeno lice sa formalnim zakonskim pravima na sastanak kako se iznele sve činjenice koje mogu biti relevantne za eksproprijaciju. To dodatno zahteva blagovremeno objavljivanje informacija o svakoj odluci u okviru dijagrama toka postupaka. Pravni lekovi se moraju podneti u zakonom propisanim rokovima.

2.6 Informacije od javnog značaja

Informacija od javnog značaja jeste informacija koju poseduje organ javne vlasti, nastala tokom ili u vezi sa radom organa javne vlasti, a koja je sadržana u dokumentu i tiče se svega za šta se smatra da javnost ima opravdani interes da zna. Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS“, br. 120/2004, 54/2007, 104/2009 i 36/2010) propisuje da svaki javno objavljeni dokument sadrži priloženo uputstvo o načinu pristupa informacijama od javnog značaja.

Ovaj predmet je regulisan Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja,⁵ uređuje prava na pristup informacijama od javnog značaja u posedu organa javne vlasti, u cilju

⁵ <http://pubdocs.worldbank.org/en/837721522762050108/Environmental-and-Social-Framework.pdf#page=29&zoom=80>

ostvarivanja i zaštite javnog interesa za informacijama i postizanja tekovina slobodnog demokratskog poretka i otvorenog društva.

Pristup informacijama na osnovu ovog zakona omogućava se svim zainteresovanim stranama, uključujući i svako fizičko ili pravno lice, na pisani zahtev, osim ukoliko zakonom nije drugačije uređeno. Najkasnije u roku od 15 dana od prijema zahteva, nadležni organ će obavestiti podnosioca zahteva da li poseduje traženu informaciju i omogućiti mu/joj pristup dokumentu koji sadrži traženu informaciju ili, eventualno, izdati ili poslati podnosiocu zahteva kopiju dokumenta. U Aneksu 2 je priložen obrazac za pristup informacijama.

2.7 Drugi važeći zakoni i odredbe

Pored Zakona o eksproprijaciji, postoji niz drugih zakona koji se primenjuju u postupku eksproprijacije kao što su, između ostalog, Zakon o osnovama svojinskopравnih odnosa (usvojen 1980, izmenjen 1990, 1996. i 2005. godine), Zakon o planiranju i izgradnji (usvojen 2023. godine), Zakon o državnom premeru i katastru (usvojen 2009, izmenjen 2020. godine), te niz zakona koji usmeravaju rad Suda, itd.

3. POLITIKA SVETSKE BANKE PO PITANJU NEVOLJNOG RASELJAVANJA

Projekti koje podržava Banka, a koji podrazumevaju otkup zemljišta, ograničenja vezana za korišćenje zemljišta i nevoljno raseljavanje, podležu standardu ESS5.⁶

Ovaj standard navodi procedure i sredstva za ublažavanje negativnih ekonomskih i socijalnih pitanja koja se mogu pojaviti. Standard ESS5 je relevantan u svim slučajevima u kojima otkup zemljišta ili ograničenja vezana za korišćenje zemljišta mogu da izazovu fizičko preseljenje (premeštanje, gubitak stambenog zemljišta ili gubitak skloništa), ekonomsko preseljenje (gubitak zemljišta, imovine ili pristupa imovini, što dovodi do gubitka izvora prihoda ili drugih sredstava za život), ili oba.

Opšti ciljevi Standarda ESS5 su sledeći:

- Izbegavanje nevoljnog raseljavanja ili, kada je to neizbežno, minimiziranje nevoljnog raseljavanja istraživanjem alternativa definisanom projektnom planu.
- Izbegavanje prinudnog raseljavanja.
- Ublažavanje neizbežnih negativnih socijalnih i ekonomskih uticaja usled otkupa zemljišta ili ograničenja vezanih za korišćenje zemljišta: (a) obezbeđivanjem blagovremene naknade za gubitak imovine po troškovima zamene i (b) pružanjem pomoći raseljenim licima u njihovim naporima da poboljšaju, ili barem obnove, svoja sredstva za život i životni standard, u realnom smislu, do nivoa pre raseljavanja ili do nivoa pre početka implementacije projekta, šta god je od ta dva više.
- Poboljšanje životnih uslova siromašnih ili ugroženih lica koja su fizički preseljena, i to obezbeđivanjem adekvatnog smeštaja, pristupa uslugama i objektima i sigurnosti zakupa.

⁶ <http://pubdocs.worldbank.org/en/837721522762050108/Environmental-and-Social-Framework.pdf#page=29&zoom=80>

- Osmišljavanje i sprovođenje aktivnosti raseljenja u vidu programa održivog razvoja, obezbeđujući dovoljne investicione resurse kako bi se raseljenim licima omogućilo da steknu direktnu korist od projekta, što može da se opravda karakterom projekta.
- Obezbeđivanje da se aktivnosti raseljavanja planiraju i implementiraju uz odgovarajuće objavljivanje informacija, smislene rasprave i obavešteno učešće pogođenih lica.

Pogođena lica mogu se klasifikovati kao lica: (a) koja polažu formalna zakonska prava na zemljište ili imovinu; (b) koja ne polažu formalna zakonska prava na zemljište ili imovinu, ali polažu pravo na zemljište ili imovinu koja je priznata ili može biti priznata prema nacionalnom zakonodavstvu; ili (c) koja ne polažu priznato zakonsko pravo ili potraživanje zemljišta ili imovine u kojoj borave ili je koriste.

3.1 Odstupanja relevantna za uticaje potprojekta

Namere ESS5 jasne su u svom cilju da se izbegne nevoljno raseljavanje izazvano merama otkupa zemljišta gde god je to izvodljivo te, ako to nije moguće, da se primene principi naknade za uticaje na sva LPP na osnovu kojih će se njihova sredstva za život vratiti barem na nivo na kom su bila pre projekta. Uopšteno govoreći, institucionalni okvir za eksproprijaciju u Srbiji je snažan i, uz nekoliko odstupanja, usaglašen sa ESS5, ali postoje određeni izuzeci, posebno u vezi sa uslovima za naknadu u visini troškova zamene zemljišta u odnosu na nacionalni uslov za naknadu zemljišta po tržišnoj vrednosti bez plaćanja poreza i naknada kao deo paketa naknade. Pored toga, nacionalno zakonodavstvo trenutno ne prepoznaje neformalne korisnike, stanare, iako se naknada za nepokretnosti u određenim stambenim objektima isplaćuje po „troškovima izgradnje“, što je u suštini veoma blisko metodologiji troškova zamene. Zakon, osim toga, ne propisuje mehanizam za rešavanje žalbi koji bi bio specifičan za konkretan projekat, procenu društvenog uticaja niti razvrstavanje prikupljenih podataka po polu ispitanika. Pomoć ugroženim licima jeste prepoznata, sa definicijom koja je i u ovom slučaju bliska onome kako ESS5 i Direktiva SB definišu kao uslove za ugrožena lica. Ono što se u praksi dešava jeste da se ova odredba retko koristi u vansudskim nagodbama, pod argumentom da na strani administracije ili Korisnika eksproprijacije nedostaje veštačenje kako bi se utvrdili istinski uzroci ugroženosti, a kamoli da se za ovo isplaćuje naknada. Sud, međutim, uzima u obzir socio-ekonomske uslove domaćinstva i, na osnovu procene rizika od pogoršanja životnog standarda, može odlučiti da je dodatnu podršku obavezno pružiti.

Tabela 1 pruža pregled odstupanja relevantnih za uticaje Potprojekta, i to onih specifičnih između nacionalnog zakona o eksproprijaciji u odnosu na ESS5 i preporuka/radnji koje se mogu preduzeti u okviru nacionalnog zakonodavstva radi usklađivanja sa standardima projekta. Sveobuhvatna procena odstupanja je priložena u okviru za eksproprijaciju na nivou projekta (RPF)

Tabela 1 – Analiza odstupanja

Obrađene teme	Uslovi nacionalnog zakonodavstva	ESS5 standardi Svetske banke	Mere za prevazilaženje odstupanja
Popis i socio-ekonomska anketa i Akcioni plan raseljavanja (RAP)	Nema eksplicitnih uslova u vezi sa socio-ekonomskim anketama ili razvojem instumenta za raseljavanje, bez obzira na stepen uticaja. Uprkos tome, Zakon propisuje obavljanje popisa pogođenih lica i imovine bez uzimanja u obzir socio-ekonomske osnove i indikatora monitoringa.	Kada su otkup zemljišta ili ograničenja vezana za korišćenje zemljišta neizbežni, Zajmoprimac će, kao deo procene životne sredine i socijalnih pitanja, sprovesti popis kako bi utvrdio lica pogođena projektom, izradio inventar pogođenog zemljišta i imovine, odredio ko ispunjava uslove za naknadu i pomoć, te obeshrabrio nepodobna lica, kao što su oportunisti doseljenici, da potražuju nadoknadu. Za rešavanje problema definisanih u proceni životne sredine i socijalnih pitanja, Zajmoprimac će pripremiti Akcioni plan raseljavanja proporcionalan rizicima i uticajima povezanim sa projektom.	Sprovesti popis stanovništva i socio-ekonomsku anketu na nivou domaćinstava i potpuni inventar lica i imovine. Izraditi RAP (ovaj dokument) sa informacijama o (i) trenutnim stanarima u pogođenom području, (ii) karakteristikama raseljenih domaćinstava i njihovom životnom standardu i sredstvima za život, (iii) veličinom očekivanih gubitaka i obimu raseljavanja i (iv) informacijama o ugroženim grupama ili licima. RAP će utvrditi kriterijume za ispunjavanje uslova za pogođena lica, ustanoviti procedure i standarde za naknadu i uključiti aranžmane za konsultacije, monitoring i rešavanje pritužbi.
Pregvori sa sopstvenicima o principima naknade i dobijanja saglasnosti	Angažman je formalan i u okviru struktura administrativnog postupaka.	Osigurati da se aktivnosti raseljavanja planiraju i sprovode uz odgovarajuće objavljivanje informacija, smislene rasprave i obavješeno učešće pogođenih lica.	O paketima naknada razgovaralo se sa sopstvenicima u više navrata, pojedinačno, u privatnosti i uz poštovanje kulturnih normi.

Obrađene teme	Uslovi nacionalnog zakonodavstva	ESS5 standardi Svetske banke	Mere za prevazilaženje odstupanja
Naknada prema troškovima zamene	Procena zemljišta zasniva se na preovlađujućoj tržišnoj ceni i okolnostima u vreme potpisivanja sporazuma.	„Troškovi zamene“ definišu se kao metodi procene koji dovode do naknade primerene zameni nepokretnosti, uz neophodne troškove transakcije u vezi sa zamenom imovine. Tamo gde su tržišta funkcionalna, troškovi zamene predstavljaju tržišnu vrednost utvrđenu nezavisnom i kompetentnom procenom vrednosti nepokretnosti, uz troškove transakcije. Tamo gde tržišta nisu funkcionalna, troškovi zamene mogu da se utvrde alternativnim sredstvima, kao što je obračun proizvodne vrednosti za zemljište ili proizvodnu imovinu, ili nedevalvirana vrednost zamenskog materijala i radne snage potrebne za izgradnju objekata ili drugih nepokretnosti, uz troškove transakcije. U svim slučajevima kada fizičko raseljavanje ima za posledicu gubitak skloništa, troškovi zamene moraju da budu dovoljni da barem omoguće kupovinu ili izgradnju stambenog prostora koji ispunjava	Naknada za gubitak zemljišta naplaćuje se prema prosečnoj uporedivoj prodajnoj statistici da bi se došlo do zamene u skladu sa politikom SB, a u slučaju da bilo koja vrednost koja proizlazi iz ovog postupaka ne dostigne vrednost zamene, naknada će biti dopunjena. To će sprovesti sudski veštaci, koji će najpre utvrditi troškove zamene, a zatim odrediti iznos potreban da bi se došlo do iznosa troškova zamene. Prilikom utvrđivanja troškova zamene pogođenog zemljišta ili imovine, uzimaće se u obzir troškovi tržišne vrednosti plus porezi i naknade, ako ih ima. U slučaju procene vrednosti objekata, troškovi amortizacije objekata neće se uzimati u obzir, a procena troškova će se bazirati na troškovima izgradnje novog objekta.

Obrađene teme	Uslovi nacionalnog zakonodavstva	ESS5 standardi Svetske banke	Mere za prevazilaženje odstupanja
		<p>prihvatljive minimalne standarde kvaliteta i bezbednosti zajednice. Metoda procene za određivanje visine troškova zamene treba da bude zabeležena i priložena uz relevantnu dokumentaciju vezanu za planirano raseljavanje. Troškovi transakcije obuhvataju administrativne troškove, naknade za registraciju ili vlasništvo, razumne troškove selidbe i sve druge slične troškove nametnute pogođenim licima. Da bi se obezbedila naknada po troškovima zamene, planirane stope naknade treba ažurirati u projektnim područjima gde je inflacija visoka ili kada je vremenski period između izračunavanja stopa naknade i isporuke naknade veliki.</p>	
Plaćanje poreza i такси	Ne postoje troškovi transakcije, a troškove registracije snosi Korisnik eksproprijacije, uključujući i sudske takse.	Naknada će uključiti administrativne troškove, takse za registraciju ili vlasništvo, i sve slične troškove nametnute pogođenim licima.	Uključeni su samo troškovi registracije u slučaju kupovine novog zemljišta, u slučaju da raniji sopstvenik namerava da kupi novo zemljište. Ako u trenutku isplate naknade sopstvenik izjavi da nameravaju da kupe zamensko zemljište, Korisnik eksproprijacije će iznos

Obrađene teme	Uslovi nacionalnog zakonodavstva	ESS5 standardi Svetske banke	Mere za prevazilaženje odstupanja
			naknade uvećati gore navedenim iznosom za nepredviđene slučajeve. Ovo mora biti formalno dokumentaovano
Rešavanje žalbi treba da služi za žalbe koje nastanu u vezi sa aktivnostima potprojekta	Osim zvanično priznatih institucija i pravnih lekova za žalbe, nije potreban nikakav drugi postupak za rešavanje žalbi.	Moraju da se uspostave odgovarajuće, pristupačne i dostupne procedure za rešavanje sporova koje proizilaze iz raseljavanja od strane trećih lica; takvi žalbeni mehanizmi treba da uzmu u obzir dostupnost sudskih sredstava, kao i tradicionalne i društvene mehanizme za rešavanje sporova.	PIU je osnovao CSPI 2019. godine, dok je Grad Novi Pazar osnovao nezavisnu žalbenu komisiju (LOŽ) 27. januara 2023.
Monitoring i evaluacija	Nisu propisane nikakve posebne procedure monitoringa.	Zajmoprimac snosi odgovornost za adekvatan monitoring i evaluaciju aktivnosti navedenih u instrumentima za raseljavanje.	PIU će sprovoditi periodični monitoring u skladu sa uslovima navedenim u POR-u i ovom RAP-u.

4. IZBEGAVANJE I UBLAŽAVANJE UTICAJA

Alternativni pravac za potprojekat nije mogao da bude istražen, a samo područje uticaja nije moglo da se izbegne pošto je trasa postavljena tako da prati položaj reke. Uprkos tome, primenjen je izuzetno veliki broj mera za ublažavanje uticaja kako bi se umanjili i minimizirali negativni uticaji i ispunili zahtevi za ublažavanje uticaja na LPP.

Na primer, tehnički projekat je izmenjen kako bi se izbegli bilo kakvi uticaji na stambene objekte. Promene u projektu urađene su uz konsultacije na licu mesta sa LPP, DzV i PIU te projektantom.

5. PREGLED UTICAJA PROJEKTA

Radovi će se pretežno izvoditi u okviru vodnog zemljišta, u koritu reke, koj se nalazi u vlasništvu Republike Srbije kao dobro od javnog interesa. Bez obzira na to, neophodan je otkup manjih površina privatnog zemljišta, a utvrđeni su sledeći uticaji:

- Površina sadrži 57 privatnih parcela koje poseduju 90 privatnih vlasnika (su-vlasnika), 24 parcele su u suvlasništvu, 33 parcele su u isključivom vlasništvu jednog sopstvenika, ukupne površine od 14.518 m² (neobrađenog, zagađenog i zemljišta podložnog poplavi).
- 3 slučaja sadrže imovinu vezanu za zemljište: 2 oraha, 2 pomoćna zida i 1 pomoćna struktura.
- Nema uticaja na egzistenciju. Zemljište nema pravne ili fizičke prepreke za upotrebu. Nisu identifikovani nerešeni problemi sa zemljištem niti formalni ili neformalni korisnici/zaузimači zemljišta, stalni, sezonski ili povremeni.

Tabela 2: Pregled pogođenih katastarskih parcela prema vrsti vlasništva i područja

Vlasništvo/ suvlasništvo	Broj i procenat vlasništva nad katastarskim parcelama pogođenih eksproprijacijom	Ukupna površina (m ²)
Privatno	57* (100%)	14,518.00

Tabela 4: Pregled vlasništva nad zemljištem razvrstan po polu

Vlasništvo	Broj vlasnika (uključujući suvlasnike)	Procenat
Žene	30	33,30%
Muškarci	60	66,70%
Ukupno	90	100%

Tabela 5: Pregled obrazaca veličine zemljišta

	m ²
Ukupna površina zahvaćena eksproprijacijom	14,518.00
Prosečna površina	168,09
Najmanja površina	1.00
Najveća površina	1,325.00

Tabela 6: Pregled kategorija zemljišta

Vrsta pogodenog zemljišta ⁷	Broj parcela i %
Veštački stvorena neplodna zemlja	19 (32%)
Voćnjaci	3 (5%)
Livada	6 (10%)
Polje	22 (37%)
Šuma	6 (10,00%)
Bašta	2 (3,00%)
Ukupno	58 (100%)

Voćnjaci i bašte su katastarska oznaka za vrstu zemljišta koja je registrovana pre par decenija. Zemljište nije bilo obrađivano i soptvenici nisu gajili voće niti bilo koji drugi poljoprivredni proizvod. Ove katastarske oznake često ne odgovaraju stvarnoj upotrebi zemljišta. Pogodena područja zemljišta eksproprijacijom su podložna poplavama, zagađena i neobrađena fragmentirana zemljišta duž celokupne površine

*odnosi se na zemljište koje nije pogodno ni za poljoprivrednu ni za šumarsku proizvodnju i koje je degradirano ljudskim aktivnostima

Tabela 7: Pregled kategorija imovine

Imovina na slikama 3 i 4	Vrsta pogođene imovine	Pogođena površina
#1	Potporni zid	30.0 m ²
#2	Potporni zid	4.2 m ²
#3	Pomoćni objekat*	14.0 m ²

⁷ Klasifikacija zemljišta je onakva kakva je upisana u katastru i ne mora nužno da znači da se parcela na taj način koristi.

*objekat koja se nalazi na istoj parceli kao i glavna struktura i čija je upotreba sporedna u odnosu na upotrebu glavne strukture. Magacini i šupe su neke od uobičajenih gradskih pomoćnih struktura

Dokument – Pregled uticaja po sopstvenicima i oblasti (dvostrukim klikom otvoriti)

PAPs Inventory per
parcel and area.docx

5.1 Popis i anketa

Popis/inventar svih LPP i anketa o imovini izrađeni su kako bi se prikupili i analizirali podaci i informacije potrebne za utvrđivanje svih kategorija uticaja, kao i ranijih sopstvenika čija imovina je predmet eksproprijacije (vlasnici/korisnici katastarskih parcela).

Popis sadrži sledeće podatke:

- (i) Lokacija i katastarska opština,
- (ii) Broj katastarske parcele,
- (iii) Vrsta uticaja,
- (iv) Ime llica pod uticajem projekta (vlasnik ili korisnik),
- (v) Ukupna površina zemljišta u vlasništvu (m²),
- (vi) Ukupna površina pogođenog zemljišta (m²),
- (vii) Vrsta imovine na pogođenom zemljištu,
- (viii) Procena vrednosti i naknade,
- (ix) Ostale informacije relevantne za pojedinačne slučajeve.

Sumirana verzija baze podataka prikupljenih popisom priložena je u Aneksu 4 ovog RAP-a. Takođe, detaljna Excel datoteka priložena je zasebno uz ovaj dokument.

5.2 Socio-ekonomska anketa

Socio-ekonomska istraživanja sprovedena je uz podršku Grada Novog Pazara. Za ove potrebe Jedinica za upravljanje projektom pripremila je jadni poziv za anketiranje a Grad Novi Pazar bio je zadužen za dostavu poziva. Pozivom su bili obuhvaćeni svi spostvenici.

Pozivi za anketiranje zajedno sa podacima o anketi poslani su na kućne adrese. Anketa je sprovedena u periodu između Juna 2023. i Januara 2024 godine.

Skup podataka prikupljen tokom Socio-ekonomske ankete pruža osnovu detaljnih podataka o socijalnim, ekonomskim i demografskim karakteristikama domaćinstava i sredstvima za život, kao i drugih relevantnih podataka za lica pogođena projektom (videti obrazac ankete u Aneksu 3).

Sopstvenici koji su postigli dogovor o naknadi uglavnom nisu želeli da učestvuju u anketi jer su svoje podatke dali već tokom javne rasprave o naknadi. Izjave o tome da li se zemlja obrađuje i da li doprinosi njihovim sredstvima za život pristalo je da da 15 od 90 lica(16%) pogođenih eksproprijacijom. Neki od sopstvenika su u pisanom obliku odbili nameru da učestvuju vraćanjem upitnika sa pisanim napomenom na naslovnoj strani. Podaci za

sopstvenike koji nisu učestvovali u anketi prikupljeni su kroz dostupne sekundarne podatke, tokom pregovora o paketima kompenzacije, proceni i inspekcijama na terenu.

Rezime ključnih podataka nalazi se u Aneksu 4 ovog RAP-a (puna baza podataka data je kao zasebna Excel datoteka). Poverljive informacije o pojedinim licima i imovini neće biti javno objavljene.

5.3 Socio-ekonomska obeležja domaćinstava

Pored osnovnih demografskih podataka (starost, pol, veličina porodice), od pogođenih lica prikupljeni su i podaci koji oslikavaju socio-ekonomske karakteristike domaćinstva (etnička pripadnost, zdravstveno stanje, obrazovanje, zanimanje, izvori prihoda).

Ovim anketama prikupljene su detaljne informacije na nivou domaćinstva i pojedinca o trenutnom životnom standardu, prihodima i sredstvima za život kako bi se utvrdili potencijalni štetni uticaji na ranije sopstvenika i potencijalno ugrožene ljude i domaćinstva; te da posluže kao osnova za merenje efikasnosti planova raseljavanja i mera za ublažavanje.

Socio-ekonomska anketa i rasprave obuhvatile su sledeće glavne teme, pružajući osnovne podatke za budući monitoring i evaluaciju implementacije RAP-a.

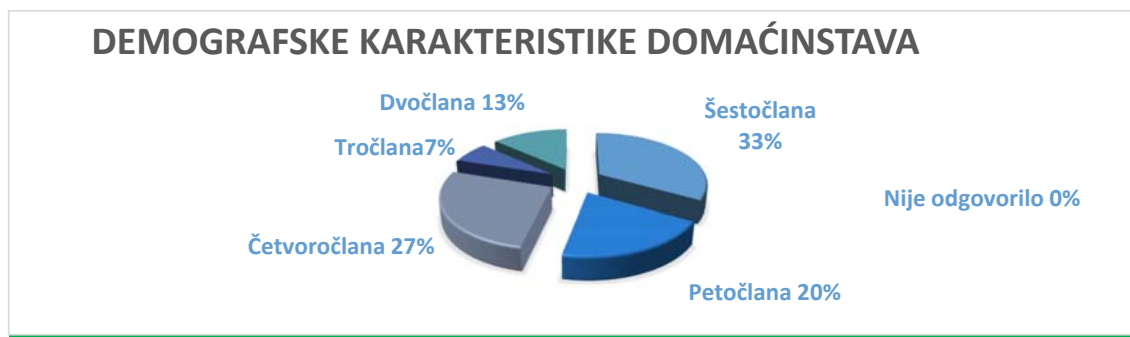
- Demografske informacije
- Sastav domaćinstva
- Obrazovanje i veštine
- Ekonomske aktivnosti i sredstva za život zasnovana na zemljištu
- Prihodi domaćinstva
- Zdravlje, blagostanje i ranjivost

5.3.1 Vlasnici

Od ukupno 90 sopstvenika, 15 je pristalo da učestvuje u anketi, što predstavlja 16,7% ukupnog broja pogođenih vlasnika. Ovaj deo Novog Pazara karakteriše značajan broj stanovnika koji žive i rade u inostranstvu (Turska i zemlje EU). Uprkos niskoj participaciji, uzorak se i dalje smatra reprezentativnim s obzirom na to da nema uticaja na egzistenciju niti će doći do fizičkog raseljavanja. Tokom javne konsultacije o ovom RAP-u biće razmatrane socio-ekonomske karakteristike i RAP će biti dopunjen prema potrebi

5.3.2 Demografske karakteristike domaćinstava

Među intervjuisanim licima, njih 100% dalo je informacije o članovima domaćinstva. Nema jednočlanih, 13% ima dva člana, zatim 27% četvoročlanih, 20% petočlanih i 33% šestočlanih. Dalja analiza je pokazala da obično dve generacije žive zajedno. Karakteristike domaćinstva su predstavljene u nastavku.

Slika 8: Demografske karakteristike domaćinstva

5.3.3 Pol ispitanika

Iz sekundarnih podataka proističe da se vlasništva žena najčešće zasnivaju na korišćenju naslednog prava. Zakon o nasleđivanju daje jednaka prava na nasledstvo i muškim i ženskim naslednicima. Ove brojke treba tumačiti uporedo sa odredbama bračnog i porodičnog prava, pri čemu se smatra da je pravo svojine ravnopravno raspoređeno između muža i žene, te ako se formalna registracija imovine vrši na ime samo jednog supružnika, pravna pretpostavka vlasništva vrši se u ime oba supružnika. Samo jedna zemljišna parcela je u suvlasništvu žene.

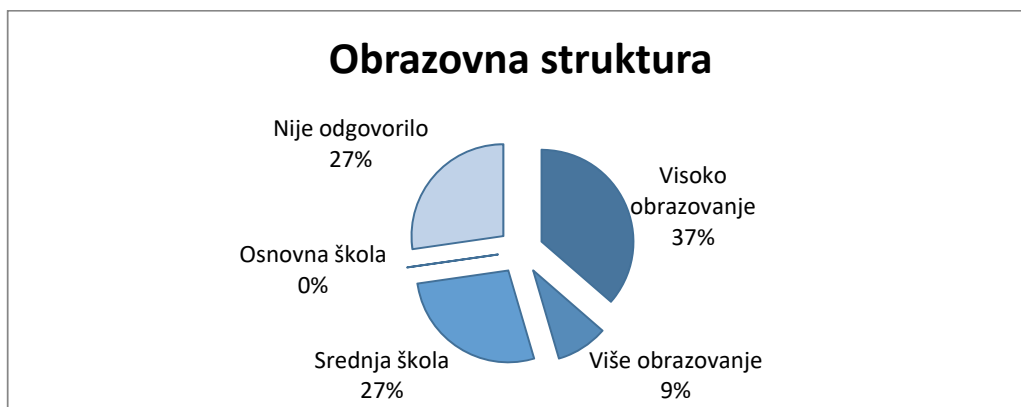
Tabela 3 - % polna podela sopstvenika

Pol sopstvenika	% podela sopstvenika
M	66.70%
Ž	33.30%
Ukupno	100.00%

Slika 2: Polna struktura

5.3.4 Obrazovanje

Analizom odgovora ispitanika uočen je prilično visok stepen obrazovanja. 27% ispitanika nije odgovorilo na ovo pitanje. 37% ispitanika ima visoko (fakultetsko) obrazovanje, 9% diplomu više škole, zatim 27% srednje obrazovanje, a niko od ispitanika nije napustio osnovnu školu, pri čemu je sposobnost čitanja i pisanja korišćena kao pokazatelj nivoa pismenosti. Rezultati istraživanja pokazuju da je stopa pismenosti odraslih 100%.

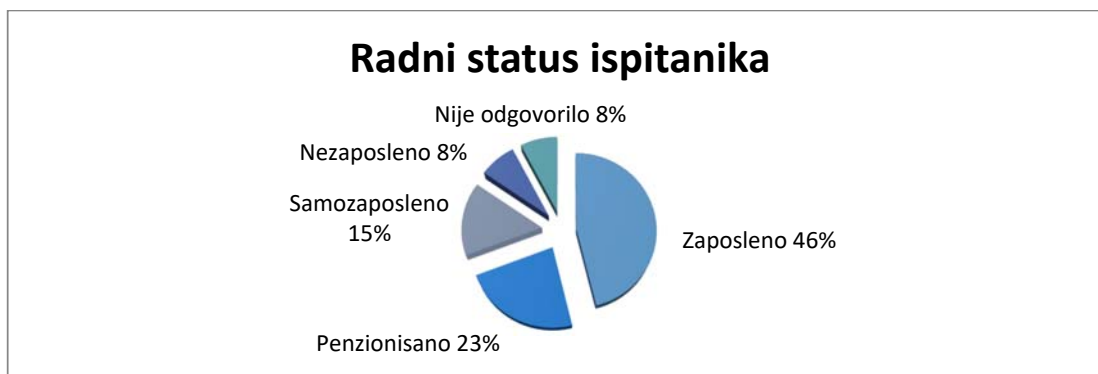

Slika 3: Obrazovna struktura

5.3.5 Sredstva za život pogodjenih lica i mesečni prihod

57% ispitanika navelo je plate kao glavni izbor prihoda, a zatim njih 43% penzije. Ispitanici nisu prijavili nijedan drugi izvor prihoda od zemljišta ili imovine, ni formalan ni neformalan, ali nisu želeli da prijave iznos mesečnog prihoda. Tokom istraživanja potvrdili su da njihova socio-ekonomska situacija odgovara prosečnoj ekonomskoj situaciji domaćinstava u Novom Pazaru. Minimalna neto zarada u Srbiji u avgustu 2023. iznosila je 42.320 RSD (360,09 EUR ili 396,8 USD u protivvrednosti) mesečno po odrasloj osobi i nijedno domaćinstvo nije prijavilo prihode ispod najniže plate. Na pitanje da iznesu samostalnu procenu svoje ekonomske situacije i materijalnog stanja, 4 ispitanika odgovorila su da su veoma zadovoljna, a ostali nisu bili ni zadovoljni ni nezadovoljni. Međutim, s obzirom na određene, iako manje, uticaje otkupa zemljišta, LPP nisu želeli da podele više detalja o svojoj ekonomskoj situaciji i prihodima.

5.3.6 Radni status

Slika 4: Radni status

5.3.7 Mesto prebivališta

Svi ispitanici žive u Novom Pazaru, na području gde će se vršiti oduzimanje zemljišta.

5.3.8 Posebna ranjivost

Socio-ekonomska anketa nije utvrdila postojanje posebne osetljivosti medju vlasnicima niti članovima njihovih domaćinstava za koje postoji veća verovatnoća da će biti negativno pogođeni uticajima projekta i/ili da će biti ograničeniji od drugih po pitanju mogućnosti da

iskoriste pogodnosti projekta. Procena je uzela u obzir razmatranja koja se odnose na starost, uključujući starije i maloletne osobe, kao i potencijalno osiromašenje kao posledicu uticaja koji proističu iz potprojektnog otkupa zemljišta i uticaja na sredstva za život. Uticaji su mali i ne predstavljaju pretnje po dalje osiromašenje ili marginalizaciju. Indikatori opšte ranjivosti su uzeti u obzir i preko njih je utvrđeno da specifične vrste promena koje nameće projekat neće uticati na ugrožene grupe ili pojedince.

5.3.9 Javna infrastruktura koja će biti pogođena

Tokom implementacije Projekta nikakva javna infrastruktura neće biti pogođena. Kanalizacioni odvodi su neaktivni, a Grad Novi Pazar namerava da sva domaćinstva priključi na gradsku kanalizaciju. Radovi na poboljšanju/zameni mostova u skladu sa planom projekta obezbediće nesmetan pristup, blagovremeno informisanje i rasprave sa LPP nakon što Izvođač bude izabran u postupku odobravanja njegovog rasporeda radova. Grad Novi Pazar formirao je radnu grupu koja će se baviti ovim pitanjima tokom građevinskih radova. Ako se situacija promeni tokom implementacije, RAP će biti dopunjen.

5.3.10 Percepcija Projekta unutar zajednice

Zajednica je veoma posvećena uspehu Projekta jer su poplave veoma česte i učestalo se ponavljaju, a posebno utiču na one koji žive na samim obalama reke. Šteta koju trpe i stalni strah tokom obilnih kiša i topljenja snega uticali su na jačanje podrške zajednice potprojektu. Svi ispitanici se raduju uspešnom završetku projekta i izrazili su želju da projekt otpočne što je pre moguće.

6. STRATEGIJE NAKNADE ZA RASELJAVANJE

6.1 Ključni principi

Okvirni plan raseljavanja uspostavio je ključne principe koji su sastavni deo ovog RAP-a. Principi utvrđenih uticaja mogu se ukratko sumirati na sledeći način:

- Raseljavanje i naknada za uticaje biće sprovedeni u skladu sa srpskim zakonodavstvom i ESS5 Svetske banke: Eksproprijacija, ograničenja vezana za korišćenje zemljišta i nevoljno raseljavanje, pri čemu će stroži kriterijum imati prednost,
- Lica pod uticajem projekta dobiće naknadu za svoje gubitke po troškovima zamene kako bi se omogućila restauracija na nivo pre raseljavanja,
- PIU će vršiti monitoring i evaluaciju implementacije RAP-a i rezultata,
- Strategije eksproprijacije i naknade biće izrađene u bliskoj saradnji sa svim sopstvenicima.

6.2 Datum preseka

Ovaj Potprojekat je takve prirode da je malo verovatno da će doći do upada i useljavanja lica u projektno područje isključivo radi pridobijanja koristi. Datum kada LPP budu obavešteni putem pismene potvrde o podnetom predlogu za eksproprijaciju služiće kao Datum preseka. Uz ovaj predlog biće priložene i sve relevantne informacije, takođe u pisanoj formi svakom od 90 sopstvenika. Nijedno ulaganje izvršeno nakon Datuma preseka neće biti predmet naknade,

osim kada se može dokazati da su takva ulaganja nakon datuma Datuma preseka bila neophodna kako bi se održala sredstva za život pogođenog lica tokom perioda između datuma Datuma preseka i raseljavanja. Cilj određivanja Datuma preseka predstavljen je tokom ankete.

6.3 Ispunjavanje uslova

Svih 90 sopstvenika ispunjava uslove za isplatu naknade u skladu sa ovim RAP-om.

Eksproprijacijom su obihvaćene sledeće kategorije:

- Lica sa formalnim pravom svojine, koja gube deo svog zemljišta i imovine na zemljištu,

Polaganje prava za gore navedene kategorije uticaja prikazana su u nastavku:

Tabela 4: Matrica za polaganje prava za utvrđene uticaje

Vrsta gubitka	Lice s pravima	Politika naknade
Ekonomsko preseljenje		
Zemljište		
Zemljište bez obzira na veličinu gubitka (bilo delimičan ili potpuni gubitak)	Vlasnik sa formalnim pravom (uključujući vlasnika sa pravno prepoznatljivim potraživanjem)	Zamensko zemljište jednake ili veće vrednosti i slične produktivnosti u neposrednoj blizini ili u okolini ekspropisanog zemljišta zajedno sa svim troškovima raseljavanja i administrativnim taksama potrebnim za prenos prava svojine, ako postoje. ili Novčana naknada po troškovima zamene
Neodrživo zemljište, poljoprivredno ili građevinsko	Vlasnik zemlje	U slučaju da preostala površina zemljišta nije održiva, biće ekspropisana na zahtev LPP i kompenzovana. Zakonski rok za podnošenje ovog zahteva je 2 godine nakon završetka građevinskih radova
Nepokretnosti na zemljištu (osim kuće)		
Nepokretnosti na privatnom zemljištu (šupe, skladišta, štale itd.)	Vlasnici objekata	Novčana naknada po troškovima zamene; ili, gde je moguće, demontaža i premeštanje
Porezi i naknade		
Eksproprijacija je po zakonu oslobođena poreza i naknade za registraciju.	Vlasnici zemlje	Ako u trenutku isplate naknade sopstvenik izjavi svoju nameru da kupi zamensko zemljište, Korisnik eksproprijacije će dopuniti naknadu sa iznosom od 10.000 RSD za nepredviđene troškove.

6.4 Status postupka eksproprijacije prilikom pripreme ovog RAP-a

6.4.1 Početak eksproprijacije

Javni interes koji omogućava otkup zemljišta proglašen je od strane Vlade 15. aprila 2021. godine (Odluka 05 br. 465-3361/2021). Projekat je u pripremi od 2020. godine i otuda ubrzano proglašenje javnog interesa.

Od 2021. godine izrađen je popis lica i imovine, izvršena su finansijska izdvajanja i završene sve druge aktivnosti koje prethode formalnoj eksproprijaciji, uključujući i završetak glavnog

projekta.

Površina radova na uređenju reke Raške proteže se preko 57 parcela, ali sa kompleksnom strukturom suvlasništva koja se menjala tokom razvoja RAP-a da bi na kraju dostigla broj od 90 suvlasnika. Veliki broj sopstvenika, zajedno sa činjenicom da mnogi vlasnici žive i rade u inostranstvu, produžio je vreme pregovora i samim tim pripremu RAP-a.

Ovo ulaganje, kao što je ranije navedeno, jedna je od najočekivanijih građevinskih aktivnosti, jer su osobe koje su pogođene potrebama eksproprijacije podprojekta istovremeno osobe koje su najviše i direktno pogođene svaki put kada reka Raška izazove poplave.

6.4.2 Informacije o eksproprijaciji

Pojedinci popisani na popisu koji ispunjavaju uslove da dobiju naknadu, definisanu pod 6.3 Ispunjavanje uslova, pojedinačno su pozivani u Odeljenje za imovinsko-pravne poslove Novog Pazara. Izložene su im detaljne informacije o predloženoj eksproprijaciji, postupku koji treba da usledi i principima koji će se primenjivati.

Sažetak konsultacija i sastanaka održanih je dat u Prilogu 10. Diskusije su bile olakšane od strane Grada Novog Pazara, Odeljenja za imovinu, i direktno održane između svakog sopstvenika ili njihovog pravnog zastupnika.

Ovi sastanci prate zapisnici sastanaka potpisani od strane svake strane i verifikovani od strane službenika iz Odeljenja za imovinu. Ovaj proces zahteva pedantno vođenje evidencije u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku. Poziv na sastanke se šalje pismeno putem preporučene pošte, a zapisnici se arhiviraju u pojedinačnim predmetim koje vodi Odeljenje za imovinsko-pravne odnose.

Konsultacije/pregovori sa sopstvenicima održani su između maja 2023. godine i trenutka predaje ovog RAP-a.

Ključne teme koje su razmatrane tokom konsultacija/pregovora su sledeće:

Pozvana su sva lica utvrđena spiskom koji je dostavila katastarska služba, a koja su popisana u glavnom projektu za eksproprijaciju, kao i lica koja tvrde da imaju pravo nasleđa iako postupak nasleđivanja nije završen.

Kako bi se omogućilo da se pravnim naslednicima preminulih vlasnika priznaju prava bez odlaganja usled okončanja ostavinskog postupka, Grad Novi Pazar je doneo rešenje kojim se ovlašćuju Državni pravobranilac i Odeljenje za imovinsko-pravne poslove da priznaju ove osobe kao *de facto* vlasnike i, prema tome, kao LPP sa pravom da potražuju i da im se prizna polaganje prava.

Tokom ove prve rasprave prikazane su karte sa ocrtanim Projektom. Objasnjeno je da je trasa Projekta postavljena prema toku reke, ali da su primenjene mere ublažavanja kako bi se izbegli ozbiljni uticaji.

Vlasnici su se saglasili da prihvataju predočenu trasu Projekta, dakle na području pogođenog zemljišta.

6.4.3 Socijalna anketa

U periodu od maja do avgusta 2023. godine, uz podršku Grada Novog Pazara, sprovedena je socio-ekonomska anketa. Anketa je najavljena putem pojedinačnih obaveštenja koje je svim pogođenim licima dostavila kurirska služba. Kopija obaveštenja nalazi se u Aneksu 7.

6.4.4 Utvrđivanje nepokretnosti u obuhvatu

Nakon podnošenja predloga eksproprijacije sa pratećom dokumentacijom, i objavljivanja prvih informacija, svakom vlasniku upućen je pojedinačan poziv za ročište o eksproprijaciji. U pozivu su precizirani svrha, vreme i datum predloženog ročišta, i priložena je lista dokumenata koji će biti dostupni za predstavljanje i raspravu u dogovoreno vreme. Na ročištima, LPP i Grad Novi Pazar zajednički su potpisali popis katastarskih parcela, utvrdili vlasnika i potvrdili da, osim zemljišta, na zemljištu nema nikakve imovine. Nisu utvrđeni nikakvi usevi, drveće ili slična imovina na zemljištu. Zemljište je blizu reke, podložno je eroziji i pod velikim rizikom od poplava, zbog čega ne obrađuju zemljište pored reke. Zemljište je upisano kao takvo, ali se zapravo ne obrađuje. Tom prilikom podneta su i potraživanja, priznata ili prepoznatljiva zakonom, u pogledu naslednih prava. Besplatna savetodavana pomoć, koju je obezbedila kancelarija Javnog pravobranioca, pružena je svima. Sve kategorije Lica pogođenih projektom pojedinačno su konsultovane, uključujući ona sa formalnim pravom zakupa na javnom zemljištu a čiji je montažni obekat pogođen projektom.

6.4.5 Procena

Nakon popisa, Grad Novi Pazar je podneo zahtev Poreskoj upravi kao nadležnom organu (u skladu sa članom 42. Zakona o eksproprijaciji) za procenu vrednosti zemljišta. Zahtev je podnet za svaki slučaj pojedinačno. Poreska uprava je dala procenu za sve parcele na osnovu planirane namene, što znači da je zemljište procenjeno kao građevinsko i stoga nije vršena diferencijacija po vrstama zemljišta.

O proceni se raspravljalo sa LPP radi razmatranja. Dat je dovoljan rok za detaljno razmatranje date ponude i prijavljivanje bilo kakvog formalnog neslaganja sa ponudom. Tada je bila osnovana i posebna Žalbena komisija za ovaj Projekat, a bio je dostupan i poseban žalbeni mehanizam za procenu vrednosti u okviru Poreske uprave. Nijedno LPP nije podnelo žalbu ovoj komisiji. LPP su pojedinačno pozivana do avgusta 2023. da iznesu svoj stav o datoj ponudi.

8 (72,3%) od **11 vlasnika zemljišta** složilo se sa procenom zemljišta i imovine na tom zemljištu i pristalo je da sklopi sporazume o kompenzaciji. **2 (18,7%)** predmeta u kojima je naknada za zemljište osporena biće prebačena na sudsko rešavanje Osnovnom sudu u Novom Pazaru, a rešavanje preostalog **1 (11%)** predmeta podleže obezbeđivanju odgovarajućeg zamenskog zemljišta. Sudski predmeti imaju visok prioritet i očekuje se da će sudski postupaci biti završeni do kraja oktobra 2023. godine. Naknada će biti isplaćena u roku od 15 dana nakon proglašenja sudske odluke. U slučajevima neslaganja nije bilo suštinskih neslaganja sa osnovama i principima procene kako zemljišta tako i imovine (u ovim slučajevima procenjena vrednost zemljišta bila je među najvišima, kako je utvrdila Poreska uprava). Sa Gradom Novim Pazalom dogovoreno je da se u ova dva slučaja sprovede još jedan krug pregovora, iako su vlasnici bili veoma odlučna u nameri da Sud utvrdi pakete naknade, uprkos istrajnom angažovanju i opštoj saglasnosti sa otkupom i razvojem samog Potprojekta.

6.4.6 Metodologija primenjena radi procene

Vrednost zemljišta utvrđuje se na osnovu tržišne vrednosti zemljišta jednakog proizvodnog potencijala ili namene, a koje se nalazi u blizini pogođenog područja, i to upoređivanjem prodajnih transakcija u bliskoj prošlosti primenom korektivnih faktora kako bi se dobila stvarna tržišna vrednost. Vremenski period je definisan kao „najskorija prošlost“ (6–12 meseci), a procedura je potkrepljena dokazima o utvrđenim transakcijama zajedno sa korektivnom formulom koju primenjuje Poreska uprava. Formula potvrđuje da su obračunati stvarni troškovi transakcija. Primenjena metodologija bila je u skladu sa Uputstvom za utvrđivanje tržišne vrednosti koje je doneo direktor Poreske uprave. Uputstvo navodi principe u određivanju tržišne vrednosti zemljišta i druge nepokretnosti.

U slučaju da se procena vrednosti zemljišta vrši na osnovu uporedive tržišne vrednosti utvrđene u najmanje dva pravosnažna rešenja poreskog organa, doneta u postupku utvrđivanja poreza na prenos apsolutnih prava upoređivanjem istog ili sličnog zemljišta na tržištu, u istom katastarskom gradu ili susednom, istog ili sličnog kvaliteta (njiva, voćnjak, livade, šume i sl.). Uporediva prodajna transakcija koja se tada uzima u obzir jeste ona koja je po datumu najbliža vremenu izvršenja procene. Procenjena vrednost zemljišta povećava se korišćenjem kalibracionih faktora u zavisnosti od lokacije, blizine puteva, obezbeđene infrastrukture, blizine naseljenih mesta i naknada za registraciju ukoliko postoje. Prosečna procena vrednosti zemljišta Poreske uprave iznosila je **4.107,00 RSD/m² ili 35,06EUR/m²** u protivvrednosti.

6.4.7 Porezi i naknade

Po Zakonu o PDV-u („Službeni glasnik RS“ br. 84/2004, 86/2004 – ispr., 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 6/2014 – iznos u RSD usklađen, 68/2014 – dr. zakon, 142/2014, 5/2015 – iznos u RSD usklađen, 83/2015 i 5/2016 – iznos u RSD usklađen), promet poljoprivrednog zemljišta po osnovu **eksproprijacije** za vanredne radove radi zaštite od poplava oslobođen je plaćanja PDV-a. Ovi porezi stoga nisu uključeni u procenu.

Troškove upisa u katastar za prenos prava svojine snosi Korisnik eksproprijacije u skladu sa Zakonom o državnom premeru i katastru („Službeni glasnik RS“, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda, i 96/2015), kojim se pokrivaju i naknade za izmene postojećih prava (potvrda) i oduzimanje dela eksproprisanog zemljišta. Postupak po službenoj dužnosti vodi Grad Novi Pazar u pogledu administracije i troškova. Stoga ove naknade nisu uključene u procenu.

Jedina administrativna taksa koja bi mogla da bude nametnuta LPP jeste taksa za registraciju u slučaju da se odluče na kupovinu novog zemljišta kao zamenu za eksproprisano zemljište. Pošto je eksproprisano zemljište prilično malo (manje od 10% ukupnog zemljišta), LPP nisu izjavila nameru da kupe zamensko zemljište. Međutim, primenjen je korektivni faktor u vidu nepredviđenog iznosa od 10.000,00 RSD (81,3 EUR) po vlasniku kao prosečne cene takse. Ako u trenutku isplate naknade LPP izjavi svoju nameru da kupi zamensko zemljište, Korisnik eksproprijacije će dopuniti nadoknadu sa gore navedenim nepredviđenim iznosom. Ovo će biti dokumentovano kroz zapisnik.

6.5.7 Sredstva obezbeđena za isplatu naknade

Grad Novi Pazar opredelio je 150.000.000,00 RSD (1.279.863,48 EUR u protivvrednosti) (za fiskalnu godinu 2023. i 2024. u skladu sa usvojenim budžetom Novog Pazara⁸) na Konsolidovanom računu Trezora u okviru budžetske aroprijacije za eksproprijaciju (videti Aneks 10). Po ovom računu, ova sredstva se mogu koristiti samo u predviđene svrhe i smatraju se prihvatljivim rashodom prema nacionalnom Zakonu o budžetskom sistemu („Sl. glasnik RS“ br. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 – ispr., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – ostalo, i 118/2021).⁹ Lokalne samouprave ne mogu da otvaraju namenske ili slične račune kod poslovnih banaka. Za njih se otvara Konsolidovani račun Trezora u ime lokalne vlasti i njime upravlja Trezor (član 39. Zakona – definicije). Sve rashode izdvaja skupština lokalne samouprave, prema Zakonu o budžetskom sistemu Republike Srbije ili Odlukom o budžetu. Samo se takvim izdvajanjem lokalna samouprava ovlašćuje da troši javna sredstva do određenog iznosa i za određene namene (član 31. – definicije). Uplate sa Konsolidovanog računa Trezora za izvršenje bilo kojih obaveza drugih korisnika javnih sredstava koje su uključene u sistem Konsolidovanog računa Trezora neće se vršiti ako aroprijacija i budžet nisu odobreni na način propisan zakonom ili aktom Skupštine i lokalne samouprave te ako se plan ne dostavi Upravi za Trezor na uvid i reviziju (član 58. – Uplate iz budžeta). U ovom slučaju, isplate prema vlasnicima mogu se izvršiti isključivo za naknadu u vezi sa ekspropriacijom katastarskih parcela otkupljenih radi izvođenja radova na regulaciji reke Jošanice. Ovaj iznos pokriva naknadu za zemljište po proceni Poreske uprave i/ili Suda.

6.5 Procena zemljišta

U fazi procene, korisnik eksproprijacije zatražio je od Poreske uprave (lokalna opštinska kancelarija, ali pod nadležnošću MF) da proceni vrednost zemljišta (sve vrste zemljišta, poljoprivredno, građevinsko, neplodno itd.) po tržišnoj ceni. Vlasnici mogu da budu prisutni tokom postupaka procene. O tome se zatim razgovaralo sa vlasnicima i poslate su pismene ponude za naknadu.

Vlasnici 41 parcele (71,9%) od ukupno **57** složili su se sa procenom vrednosti zemljišta i imovine vezane za to zemljište i pristali su da zaključe sporazume o kompenzaciji. Za 16 parcela (28,1%) vlasnici su osporavali naknadu za zemljište čak i nakon što je završen drugi krug procene od strane akreditovanih stručnjaka. Drugi krug procene koristio je istu metodologiju i zasnivao se na stvarnoj upotrebi zemljišta, koja je takođe planirana. Vrednosti u drugom krugu bile su više u poređenju sa početnom procenom jer su uzete u obzir promene tokom vremena, određene specifičnosti zemljišnih parcela koje su bile sporne tokom procene u prvom krugu. Uprkos ovim povećanim procenama, sopstvenici su i dalje osporavali iznose i zatražili da se slučajevi upute sudu u Novom Pazaru, što je i učinjeno. Pošto sudski slučajevi imaju visoki prioritet za rešavanje, očekuje se da će sudski postupci biti okončani do kraja juna 2024. godine. Naknada će se isplatiti u roku od 15 dana nakon donošenja sudskih odluka.

⁸ https://www.novipazar.rs/images/dokumenti/budzet/2024/Odluka_o_budzetu_za_2024.pdf

⁹ Zakon o budžetskom sistemu, http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_budzetskom_sistemu.html, pristupljeno u avgustu 2023.

U slučaju poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu, ako su primarna sredstva za život zasnovana na zemljištu, i ako se može pronaći uporedivo zemljište iste vrste i kvaliteta, ili odgovarajuće vrednosti, na istoj površini ili u blizini (član 15. Zakona o eksproprijaciji), tada se ono nudi licu pogođenom projektom sa formalnim pravom vlasništva. Uporedivost zemljišta utvrđuje se na osnovu procene raspoloživog javnog zemljišta, od strane akreditovanog stručnjaka koga angažuje Korisnik eksproprijacije ili Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV). U slučaju neslaganja u pogledu uporedivosti ponuđenog zemljišta, lokalna opština angažovaće drugog akreditovanog stručnjaka da utvrdi uporedivost ponuđenog zemljišta. Dalje neslaganje bi dovelo do toga da lice pogođeno projektom pokrene sudski postupak, gde bi se donela odluka o uporedivosti zemljišta ili o isplati procenjene pravične vrednosti u novčanom smislu. Ukoliko nije moguće pronaći uporedivo zemljište, licu pogođenom projektom sa pravom vlasništva nudi se procenjena pravična vrednost koju utvrđuje Poreska uprava. Ako lice pogođeno projektom želi da ospori procenu „pravične vrednosti“, može da pokrene sudski postupak. Samo u jednom slučaju razmatra se mogućnost zamene zemljišta.

Kada rešenje o eksproprijaciji ne može više da se ospori redovnim pravnim lekovima i kada se vlasnici saglase sa njegovim uslovima i odredbama, ono postaje pravosnažno. Nakon odobrenja ovog RAP-a sporazumi o naknadi će biti i formalno potpisani. Sporazumi uključuju i rokove po kojima će se isplatiti novčana naknada isplaćivati ili obezbediti naknada u naturi. Ukoliko se sporazum o naknadi ne postigne u roku od 2 meseca od pravosnažnosti Rešenja o eksproprijaciji (ili kraće, ako tako odluči Opštinska uprava), spisi predmeta zajedno sa relevantnom dokumentacijom dostavljaju se nadležnom sudu, na teritoriji na kojoj se nalazi eksproprijsana nepokretnost, radi utvrđivanja visine naknade. O visini naknade za eksproprijsanu imovinu u vanparničnom postupku odlučuje nadležni sud po službenoj dužnosti. Ovaj postupak se, kako je navedeno, vodi prema Zakonu o vanparničnom postupku.

6.5 Naknada za eksproprijsano zemljište

Isplata novčane naknade smatra se adekvatnom jer izvori prihoda domaćinstva nisu vezana za nitu su zasnovana na zemljištu, a zemljište oduzeto za potrebe projekta predstavlja mali deo pogođene imovine, dok je ostatak ekonomski isplativ.

8 od 11 vlasnika zemljišta potvrdilo je da se slaže sa procenom vrednosti koju je dala Poreska uprava i voljno je da sklopi sporazume. 1 vlasnik je zatražio zamenu zemljišta, dok će preostala 2 verovatno osporiti procenu i zatražiti da se slučaj prosledi Sudu.

Zakon o eksproprijaciji je gotovo u saglasnosti sa zahtevom da se vrednost zemljišta određuje prema njegovoj zamenskoj vrednosti. Procena vrednosti zemljišta vrši se prema sledećoj formuli:

$$V = V_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + \dots + a_nX_n + \text{uvećana za iznos kamate u slučaju docnje}$$

V- Procenjena zamenska vrednost

V₀- Prosečna registrovana vrednost kod Poreske uprave u bliskoj prošlosti za promet istim ili sličnim zemljištem u istoj katastarskoj opštini ili ussednoj u slučaju da u istoj nije bilo kupoprodajnih ugovora

a₁ – dodeljeni koeficijent

X₁, X₂ – d additional corrective factures specific to the case (lokacija, specifična obeležja parcele, infrastrukturna opremljenost, posebna obeležja lokacije i sl.)

6.6 Procena vrednosti pomoćnih objekata

Zakon o eksproprijaciji je u velikoj meri kompatibilan i usaglašen sa zahtevima da se naknada za nepokretnosti određuje prema zamenskoj vrednsoti. Vrednost pogođenih pomoćnih objekata – ograde, kolibe, poljskog toaleta i skladišta grejnog materijala – procenjuje se primenom sledeće formule:

$$K = M + K_m + T + R + N + K_p + P + \text{kamata za produžena plaćanja}$$

K – Naknada po troškovima zamene

M – Tržišna cena materijala

K_m – Količina potrebnog materijala

T – Transport materijala do gradilišta

R – Cena rada

N – Naknada ugovarača i troškovi nadzora

K_p – Troškovi komunalnih priključaka

P – Porezi na registraciju i prenos

Formula je usaglašena sa vlasnicima.

Zakon o eksproprijaciji i Zakon o obligacionim odnosima i Zakon o zateznoj kamati propisuju plaćanje kamate u slučaju produženja plaćanja. Obračun kamate zasniva se na kašnjenju izraženom množenjem godišnje kamatne stope za kašnjenje (koju utvrđuje Narodna banka Srbije). Zatezna kamata se, prema ovom zakonu, obračunava za broj kalendarskih dana kašnjenja u odnosu na broj kalendarskih dana u godini (365 ili 366), primenom formule proste kamate i dekurzivnog obračuna i bez obračunavanja zatezne kamate na glavnici po isteku obračunskog perioda. Primenjuje se sledeća formula:

$$k = \frac{G \cdot p \cdot d}{100 \cdot G_d}$$

Šifre:

k – Zatezna kamata,

G – Iznos duga,

p – Propisana stopa neizvršenja obaveza na godišnjem nivou,

d – Broj kalendarskih dana kašnjenja tokom perioda,

G_d – Broj kalendarskih dana u godini (365 – obična, 366 – prestupna godina).

6.7 Protokol za utvrđivanje zemljišta za zamenu

Zakon o eksproprijaciji nudi mogućnost (u slučajevima kada sredstva za život zavise od zemljišta) da se naknada za oduzimanje zemljišta obezbedi u obliku zamenskog zemljišta. U radovima na zaštiti od poplava primena ove odredbe nije obavezujuća. Međutim, u trenutku odobravanja POR-a koji se odnosi na ova projekat, MPŠV se složilo da će uzeti u razmatranje mogućnost zamene zemljišta.

Tokom popisa zemljišta i imovine, KE će uneti i procenu o tome koju vrste naknade LPP žele. Od LPP će se tražiti da navedu željenu vrstu naknade. Pristup „zemljište za zemljište“ uzima se pre kao izuzetak nego kao princip u slučajevima kada sredstva za život ne zavise od zemljišta. Koraci koje treba slediti za obezbeđivanje naknade „zemljište za zemljište“ dati su u nastavku:

KORAK 1: Tokom sprovođenja popisa, lica pogođena nevoljnim otkupom zemljišta moći će da navedu željenu vrstu naknade, uz izjavu da li izvori prihoda njihovog domaćinstva pretežno zavise od zemljišta. U slučajevima gubitka poljoprivrednog zemljišta može se podneti zahtev za vrstu naknade „zemljište za zemljište“. U slučaju da lice ne podnese takav zahtev tokom ankete ili na sledećem prvom ročištu u vezi sa otkupom zemljišta, takav zahtev se može podneti direktno Gradu Novom Pazaru, PIU ili CSPI i LOŽ.

KORAK 2: Kada se utvrdi obim gubitka zemljišta u slučajevima poljoprivrednog zemljišta koje predstavlja preovlađujući izvor prihoda za domaćinstvo, KE će kontaktirati Odeljenje za urbanizam i izgradnju Grada Novog Pazara da, preko MPŠV, utvrdi da li se može pronaći uporedivo zemljište iste površine, vrste i kvaliteta, ili odgovarajuće vrednosti, u istom području ili blizini. Informacije o raspoloživom zemljištu biće poslate licima pogođenim projektom u roku od 3 dana sa informacijom da se lokacije mogu pregledati i posetiti zajedno sa KE u razumnom vremenskom okviru u budućnosti kako bi LPP pogledala i na licu mesta procenila da li to zemljište smatraju odgovarajućim.

KORAK 3: Nakon samostalne procene LPP, akreditovani stručnjak, angažovan od strane Korisnika eksproprijacije, utvrđuje uporedivost zemljišta. U slučaju neslaganja oko uporedivosti ponuđenog zemljišta, lokalna opština dužna je da angažuje drugog akreditovanog stručnjaka da utvrdi uporedivost ponuđenog zemljišta. Dalje neslaganje bi dovelo do toga da lice pogođeno projektom pribegne sudskom postupku, gde bi se donela odluka o uporedivosti zemljišta, ili o isplati procenjene pravične vrednosti u novčanom smislu. U bilo kom trenutku LPP može da povuče svoj zahtev za naknadu zasnovanu na zemljištu i nastavi pregovore sa KE o kompenzaciji u gotovini u skladu sa postupakom navedenim u ovom RAP-u.

KORAK 4: U slučaju nedostatka naknade u naturi (zamensko zemljište), naknada će biti isplaćena u gotovini prema postupku opisanom u ovom RAP-u, a prema metodologiji procene opisanoj u poglavlju 6.

7. MEHANIZAM ZA REŠAVANJE ŽALBI

7.1 Organizacioni aranžmani za žalbeni mehanizam

Žalbama će se upravljati preko Centralne službe za povratne informacije (CSPI) koju je osnovala i njome upravlja Jedinica za upravljanje projektom. Za ovaj Potprojekat osnovani su posebno namenjeni Lokalni odseci za žalbe, koji zajedno čine Žalbeni mehanizam). Mehanizam za rešavanje žalbi za ovaj potprojekat osmišljen je u dogovoru sa vlasnicima zemljišta odražavajući lokalne potrebe, običaje, navike i očekivanja zajednice.

Centralna služba za povratne informacije uspostavljena je 2021. godine i u potpunosti je u funkciji.

Lokalni odsek za žalbe je uspostavljen 27. januara 2023. godine i u potpunosti je u funkciji. Odluka o uspostavljanju priložena je u Annex 9 – Odluka o **obrazovanju** žalbene komisije. Čitav mehanizam je uspostavljen kao forum za žalbe i komentare u vezi sa eksproprijacijom, privremenim uticajem na bilo koju vrstu imovine i štetama u vezi sa izvođenjem radova, čime omogućava licima bolji pristup nadležnim organima za izvođenje projekta, što se pokazalo kao veoma korisno. S obzirom na mali obim projekta i relativno mali uticaj, Lokalni odsek čini telo od četiri člana. Smatra se da je to dovoljan kapacitet za rešavanje žalbi. Jedan od članova biće predstavnik vlasnika, a tri su predstavnici Grada Novog Pazara, i to oni koji, radi obezbeđivanja pune nepristrasnosti, nisu direktno uključeni u postupak eksproprijacije. Oba nivoa žalbenog mehanizma će se po potrebi sastajati, u zavisnosti od opsega i prirode žalbi.

ŽM će služiti kako kao informativni centar na nivou celog Projekta, tako i kao žalbeni mehanizam dostupan onima koji su pogođeni implementacijom svih potkomponenti Projekta, a primenjivaće se na sve projektne aktivnosti i biće relevantan za sve lokalne zajednice pogođene projektnim aktivnostima. ŽM biće odgovoran za prijem i rešavanje žalbi i komentare koje potuču od:

- Fizičko/pravno lice direktno pogođeno projektom, potencijalni korisnici Projekta,
- Fizičko/pravno lice učesnik u eksproprijaciji
- Zainteresovane strane – lica zainteresovana za projekat, i
- Stanovnici/zajednice zainteresovane za i/ili pogođene projektnim aktivnostima.

Jedinica za upravljanje projektom u saradnji sa Gradom Novim Pazarom obezbedila je da svi budu u potpunosti obavesteni o žalbenom mehanizmu tako što je prosledio informacije o postojanju ovog mehanizma, njegove funkcije, kontakt osoba i procedura za podnošenje žalbi u pogođenim područjima.

Radi toga, informacije o mehanizmu bile su ili će biti dostupne, u zavisnosti od slučaja, na sledećim mestima:

- oglasna tabla i internet stranica Grada Novog Pazara (www.NoviPazar.org),
- na gradilištu kod inženjera (kada počnu građevinski radovi).

Pored toga, Jedinica za upravljanje projektom Direkcije za Vode distribuirala je informativni letak i brošuru koja sadrži informacije o ulozi komisije i kontakt informacije za podnošenje žalbi/komentara na kućne adrese svih sopstevnika. Informativni letak priložen je u Annex 5 – Da bi se omogućio jednostavan pristup, štampani obrazac za evidentiranje žalbi biće dostupan u prostorijama Grada Novog Pazara, kao i za preuzimanje na internet stranicu Grada Novog Pazara i MPŠV, a jedan primerak poslat je na kućne adrese domaćinstava duž trase budućih radova. Obrazac za evidentiranje žalbi prikazan je u Annex 6 – .

Obrazac za prijavu žalbi poslat je na kućne adrese svih vlasnika u vidu štampanih primeraka i biće dostupan na gradilištu kada radovi počnu.

7.2 Žalbeni postupak

Žalbeni postupak osmišljen je tako da bude efikasan, jednostavan, razumljiv i bez troškova za podnosioca žalbe. Bilo koja žalba može se uputiti lično ili telefonom ili pismenim putem popunjavanjem žalbenog formulara, i to poštom, faksom ili ličnom dostavom na dole navedene adrese/brojeve:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, PIU Proslediti CSPI Adresa Dr Ivana Ribara 149 11070 Beograd Telefon: +381 11 6163 Mejl: rdpvpiu@yahoo.com	Grad Novi Pazar Žalbena komisija (kao Lokalni odsek za žalbe) Esad Mahmutović Adresa Stevana Nemanje br. 2 36300 Novi Pazar Telefon: 064/890-7338 Mejl: esad.mahmutovic@novipazar.org.rs
---	--

Sve žalbe biće evidentirane u Registru žalbi, s dodeljenim brojevima i potvrđama o prispeću u roku od 3 radna dana. Registar žalbi imaće sve potrebne elemente za razvrstavanje žalbi prema polu evidentiranog lica, kao i prema vrsti žalbe. Svaka žalba biće evidentirana u registru sa sledećim podacima:

- opis žalbe,
- datum potvrde prijema, poslat podnosiocu pritužbe,
- opis preduzetih radnji (istraga, korektivne mere), i
- datum rešavanja i zatvaranja slučaja / pružanje povratnih informacija podnosiocu žalbe.

Komisija će uložiti razumne napore da reši žalbu nakon potvrde o njenom prispeću. Ako žalba/pritužba nije formulisana dovoljno jasno, komisija je dužna da pomogne i pruži savete, pa čak i pomogne u prepravljajući podneska, kako bi žalba/pritužba postala jasno formulisana, a sve u svrhu informisane odluke, a u najboljem interesu lica pogođenih Projektom. Ako komisija nije u mogućnosti problem reši trenutnim korektivnim merama, biće određene dugoročne korektivne mere. Odluka komisije daće jasnu procenu o žalbi/pritužbi, jasnu odluku i preporuke za pravičan pravni lek i predložiti mere za ispravku činjenja koje su bile uzrok žalbe, kao i predložiti mere za naknadu ako mere ublažavanja ne mogu da isprave štetu ili povredu. Odluka mora biti u pisanoj formi i uručena licu koje je podnelo žalbu, kao i svakom

drugom licu ili instanci na koje će se preporuka i mere primeniti ili koje je pod zakonskom obavezom postupanja. Lice koje je podnelo žalbu može da iskaže svoje lično zadovoljstvo ishodom postupka rešavanja žalbe.

Podnosilac pritužbe biće obavešten o predloženim rešenjima u roku od 7 radnih dana od potvrde o prispeću žalbe.

Ako određeni problem utvrđen putem žalbenog mehanizma ne može da se reši ili ako nije potrebno preduzimanje mera, podnosiocu žalbe će biti dostavljeno detaljno objašnjenje/opravljanje zašto problem nije rešen. Odgovor će takođe sadržati objašnjenje o tome kako lice/organizacija koja je podnela žalbu može da nastavi sa žalbom u slučaju da ishod ne smatra zadovoljavajućim.

Podnosioci pritužbe u svakom trenutku mogu da zatraže druge pravne lekove u skladu sa pravnim okvirom Republike Srbije.

Komisija će objaviti, jedan preliminarni izveštaj o broju i vrsti primljenih žalbi, obrađenim i rešenim komentarima, razvrstanim po polu podnosioca i vrsti žalbe/komentara dva meseca nakon uspostavljanja, zatim drugi preliminarni izveštaj tokom građevinskih radova i jedan završni izveštaj po završetku radova.

Izvođač radova će imati svoj sopstveni mehanizam za žalbe koji se tiče radnih odnosa i uslova rada, uključujući žalbe za rodno zasnovano nasilje i određene žalbe koje se ondose na zlostavljane na radu (seksualno uznemiravanje i sl. To uključuje i postupak dostavljanja žalbi Centralnom žalbenom mehanizmu kako bi se osigurala tačnost u razumevanju pritužbi projekta uvek dostupna. Izvođač je usvojio Kodeks ponašanja koji su usvojili i potpisali svi radnici.

Rizik od rodno zasnovanog nasilja povezan sa ovim pod-projektom je procenjen kao nizak i bez obzira na gore navedeno, žalbeni mehanizam je opremljen za rešavanje pritužbi na rodno nasilje koje je proporcionalno potencijalnim rizicima i uticajima.

Operateri žalbenog mehanizma će proći obuku od strane konsultanta za socijalna pitanja Jedinice za sporodjenje projekta o tome kako da poverljivo i saosećajno obrađuju ovu vrstu žalbi. Nije dozvoljeno tražiti niti beležiti informacije osim o: prirodi žalbe (šta podnosilac žalbe kaže svojim rečima bez direktnog pitanja); o tom ed ali je prema najboljem saznanju lica koje podnosi žalbu , počinilac bio povezan sa projektom; ukoliko je moguće, podaci o starost i polu žrtve nasilja ili incidenta; i o Ako je moguće, informacije o tome da li je žrtva upućena nadležnim službama koje se bave ovom vrstom pritužbi institucionalno.

Žalbeni mehanizam treba da ima uspostavljene procese da odmah obavesti i PIU i Svetsku banku o svim pritužbama na SEA/SH, uz saglasnost podnosioca prijave.

Poverljivost će biti obezbeđena, a prijavljivanje policiji biće u skladu sa domaćim zakonom, posebno za obavezno prijavljivanje određenih vrsta navoda o rodno zasnovanom nasilju.

7.3 Monitoring i izveštavanje o žalbama

U odgovornosti Centralne komisije spadaće sledeće:

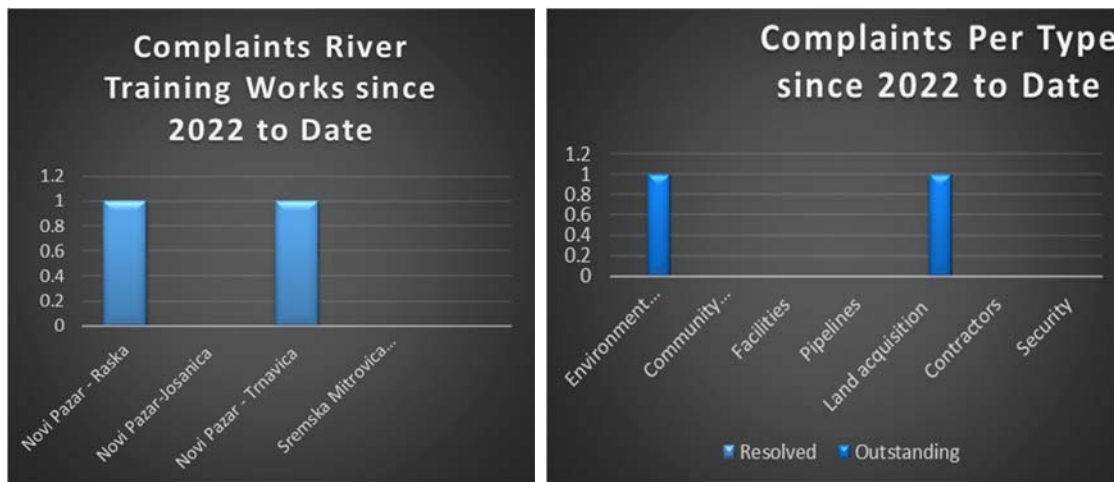
- Prikupljanje podataka od lokalnih komisija, koji služe kao lokalni punktovi, o broju, sadržaju i statusu žalbi i njihovo postavljanje u jedinstvenu regionalnu bazu podataka;
- Evidentiranje žalbi u vezi sa zlostavljanjem na radu i rodno zasnovanog nasilja,
- Održavanje evidencije žalbi na pritužbe primljene na regionalnom i lokalnom nivou;
- Monitoring vanrednih problema i predlaganje mera za njihovo rešavanje;
- Objavljivanje kvartalnih izveštaja;
- Sumiranje i analiza kvalitativnih podataka dobijenih od lokalnih punktova za prijem žalbi o broju, sadržaju i statusu pritužbi i njihovo postavljanje u jedinstvenu bazu podataka projekta;
- Monitoring vanrednih problema i predlaganje mera za njihovo rešavanje.

Mesečni izveštaji o socijalnom monitoringu dostavljaju se Svetskoj bankci preko PIU-a, a obuhvatiće deo koji se odnosi na žalbenu komisiju sa ažuriranim informacijama o sledećim stavkama:

- Status implementacije i funkcionisanja mehanizma (procedure, obuka, kampanje podizanja svesti, budžetiranje itd.);
- Kvalitativni podaci o broju primljenih žalbi (prijave, sugestije, pritužbe, zahtevi, pozitivne povratne informacije) i broju rešenih žalbi;
- Kvantitativni podaci o vrsti žalbi i odgovora, rešenim problemima i pritužbama koje ostaju nerešene;
- Stepen zadovoljstva preduzetim merama (odgovorom);
- Bilo koje preduzete korektivne mere.

7.4 Izveštavanje o žalbama

Od 27. januara 2023. godine nije primljena nijednu žalbu u vezi sa Potprojektom Regulacije reke Jošanice. Grafikoni rezimea izrađeni na osnovu evidencije žalbi i prikazuju ukupnu statistiku za žalbe.

9.4 Sistem rešavanja žalbi Svetske banke

Zajednice i pojedinci koji smatraju da su negativno pogođeni bilo kojim projektom koji podržava Svetska banka (SB) mogu da podnesu žalbe postojećim mehanizmima za rešavanje žalbi na nivou projekta ili Službi za rešavanje žalbi Svetske banke (SRŽ). SRŽ osigurava da primljene žalbe budu odmah razmotrene kako bi se rešili problemi vezani za projekat. Zajednice i pojedinci pogođeni projektom mogu da podnesu svoju žalbu nezavisnoj Inspekcijskoj komisiji Svetske banke, koja utvrđuje da li je šteta nastala, ili bi mogla da nastane, kao rezultat nepoštovanja politike i procedura Svetske banke. Žalbe se mogu podneti u bilo kom trenutku nakon što je Svetka banka direktno obaveštena o potencijalnim problemima, a rukovodstvu banke data prilika da odgovori. Za informacije o tome kako da podnesete žalbe Službi za rešavanje žalbi Svetske banke (SRŽ), posetite <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>. Za informacije o tome kako da podnesete žalbe Inspekcijskoj komisiji Svetske banke, posetite www.inspectionpanel.org.

8. KONSULTACIJE I UČEŠĆE

Jedinica za implementaciju projekta (PIU), zajedno sa predstavnicima odeljenja zaduženih za eksproprijaciju, odgovorna je za saopštavanje neophodnih informacija o projektu i postupku, kao što je navedeno u Akcionom planu, licima pogodjenim projektom odnosno vlasnicima nepokretnosti koje su predmet eksproprijacije. Jedinica u okviru sistemske i stalne podrške, pomaže gradskim zvaničnicima da se usklade sa RAP-om sve dok se ne dostigne potpuna implementacija.

PIU će, zajedno sa Gradom Novim Pazarom, sprovesti javne rasprave o RAP-u i objaviti informacije koje odražavaju glavna pitanja od značaja za Projekat. Pravovremene informacije i kontakti za dalje upite informacija, raspoloživi žalbeni mehanizam i objavljivanje RAP-a odvijaće se na sledeći način:

- saopštenja u lokalnim dnevnim medijima,
- direktna komunikacija,
- internet stranica www.NoviPazar.org
- internet stranica MPŠV
- oglasna tabla Grada Novog Pazara

Ovaj RAP će biti objavljen na srpskom i engleskom jeziku na gore navedenim internet stranicama, a biće dostupan i u štampanom obliku u prostorijama Grada Novog Pazara i PIU. Svi lični podaci biće uklonjeni iz javno dostupnih primeraka.

Tokom pripreme ovog RAP-a održane su javne konsultacije koje su uključivale sopstvenike koji žive duž reke Raške i direktno su pogođeni eksproprijacijom zemljišta.

Konsultacije su počele razvojem ESMP-a za radove na uređenju reke Raške, održanih 19. maja 2023. godine. U skladu sa WB ESS 10, nacrt verzije ESMP-a je javno objavljen na veb sajtu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede i medijskih poslova - Direktorata za vodene mreže, kao i na veb sajtu Grada Novog Pazara. Nakon perioda od 21 dana za javno obaveštavanje, javna konsultativna sednica održana je u Novom Pazaru 19. maja 2023. godine. Javne konsultacije su bile veoma dobro reklamirane, a samom sastanaku je prisustvovalo 57 lokalnih stanovnika, među kojima je 15 žena, uključujući i osobe direktno pogođene eksproprijacijom zemljišta, koji su izrazili visoka očekivanja za brzi početak radova. Postavljeno je nekoliko pitanja, na koja su svi dobili zadovoljavajuće odgovore, osim jednog, na koji je odgovor dat u roku od 7 dana nakon javnih konsultacija.

U narednim mesecima ljudi su individualno pozvani, pozivnice su poslate preporučenom poštom na njihove kućne adrese. Uz pozivnicu su pružene sledeće informacije: Datum objave javnog interesa za eksproprijaciju, očekivani uticaj na imovinu, pravni savet o tome koje dokumente dostaviti tokom sastanka i svrha sastanka, koja je uopšteno bila da informiše o detaljima uticaja na zemljište i informiše o budućem procesu i vremenskom okviru. Ovi sastanci su pojedinačno održani, sa potpisanim zapisnicima sastanaka čuvanim u arhivi Grada Novog Pazara - Odeljenje za imovinu i javnog branioca. Ovi sastanci su se odvijali tokom proširenog perioda od marta 2023. do maja 2024. godine i nastaviće se do potpune i konačne implementacije RAP-a.

Sledeća faza konsultacija obuhvatala je izradu potpunog inventara nepokretnosti i procenu zemljišta. Ova faza je sprovedena tokom proširenog perioda između jula 2023. i maja 2024. godine i nastaviće se formalizacijom sporazuma o naknadi i njihovim izvršenjem u narednih 45 dana.

8.1 Prethodno angažovanje zainteresovanih strana i protokol

Angažovanje zainteresovanih strana u vezi sa otkupom zemljišta počelo je proglašenjem javnog interesa. Tada je objavljeno saopštenje za javnost, kao i okvirni rok za otkup zemljišta.

U skladu sa zahtevima SEP-a, Potprojekat je zvanično i javno objavljen 9. novembra 2022. godine. Dokazi o objavi priloženi su u Aneksu 14.

Kasnije tog meseca, u periodu od 5 dana (od 11. do 16. novembra 2022), PIU je sproveo formalnu proveru životne i društvene sredine da bi identifikovao rizik i uticaje po društvo i životnu sredinu, uključujući one koji proizilaze iz otkupa zemljišta. Provera je obavljena duž 1000 metara duge trase radova na regulaciji reke i podrazumevala je inicijalnu raspravu sa domaćinstvima pogođenim Projektom. Tokom provere, razgovaralo se o protokolu i

RAP – Potprojekat Novi Pazar – Regulacija reke Raške

instrumentima koje treba pripremiti, o RAP-u i ESMP-u i detaljima CSPI za podnošenje pitanja, komentara i nedoumica, uključujući informacije da će LOŽ biti osnovan početkom iduće godine.

U periodu od maja do avgusta 2023. godine sprovedena je socio-ekonomska anketa uz podršku Grada Novog Pazara. Anketa je najavljena putem pojedinačnih obaveštenja koja su svim pogođenim licima dostavljena kurirskom službom.

U maju 2023. godine nastavljeno je angažovanje zainteresovanih strana uporedo sa izradom Plana upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima (ESMP), čija je javna rasprava održana 19. maja 2023. s javnošću i licima direktno pogođenim otkupom zemljišta. Slike i evidencija prisustva priloženi su u Aneksu 15. Evidencija prisustva biće uklonjena iz verzije dokumenta za javnu objavu u skladu sa zahtevima za zaštitu podataka o ličnosti. Predstavljanje društvenog rizika i uticaja bilo je posvećeno protokolu angažovanja, dostupnom žalbenom mehanizmu i detaljnom postupku otkupa zemljišta, te očekivanjima i principima naknade. Svim učesnicima dostavljeni su primerci ESMP-a, informativnog letaka za žalbe i formulara za žalbe, koji su od januara 2023. godine takođe dostupni na oglasnoj tabli Grada Novog Pazara.

Nakon završetka svih provera u novembru, Grad Novi Pazar pozvao je svakog pojedinačnog vlasnika na raspravu u postupku otkupa zemljišta. Vlasnici su pozivani pismenim putem, sa dokazom o prijemu poziva. Uobičajeno vreme između poziva i rasprave je 8–14 dana. Ako vlasnika zastupa član porodice, od njega je zatraženo da dostavi punomoćje kojim se dokazuje ovlašćenje za zastupanje. Svaka rasprava je zabeležena na zapisniku sa sastanka, koji su potpisale sve strane, zvaničnik koji je vodio raspravu, javni pravobranilac i vlasnik zemljišta. Tom prilikom predstavljeni su svi detalji postupaka otkupa zemljišta, rokovi, polaganje prava, postupak procene vrednosti zemljišta i imovine, uključujući pravo na pravni lek, formalne mogućnosti žalbe u svakoj fazi, pored dostupnosti žalbenog mehanizma za ovaj Potprojekat. Dokumentacija koja se odnosi na pojedinačne aktivnosti angažovanja vodi se zasebno u spisima predmeta vezanim za svakog vlasnika i parcelu i čuva u arhivi Grada Novog Pazara.

8.2 Izveštaj o javnim konsultacijama

Konsultacije o nacrtu RAP-a će se održati tokom juna 2024. godine, a detaljni zapisnici će biti dodati u RAP (završetak nakon javnih konsultacija nakon odobrenja RAP-a od strane Svetske banke). U kontekstu ovog RAP-a, ovo je finalna faza angažovanja sa osobama pogođenim projektom u fazi pripreme.

9. INSTITUCIONALNI ARANŽMAN I TIM ZA IMPLEMENTACIJU

9.1 Odgovornost za implementaciju

Potprojekat i ovaj RAP sprovodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) i Jedinica za implementaciju projekta koja posluje u okviru njega, uz učešće drugih

institucija, kao što je detaljno navedeno u donjoj tabeli. Jedinica za implementaciju će sprovesti ili osigurati sprovođenje materijalnih mera i radnji kako bi se Projekat implementirao u skladu sa Ekološkim i socijalnim standardima (ESS), Planom ekoloških i društvenih obaveza (ESCP), Okvirnim planom raseljavanja i ovim RAP-om.

Jedinica za implementaciju projekta će obezbediti odvijanje postupaka nevoljnog otkupa zemljišta u skladu sa RAP-om, kao i uspostavljanje i održavanje organizacione strukture sa kvalifikovanim osobljem u upravi Grada Novog Pazara radi blagovremene i usklađene implementacije RAP-a i rešavanja žalbi. Jedinica za implementaciju projekta je u Tendersku dokumentaciju uvrstio klauzule za poboljšanje ekoloških, socijalnih, zdravstvenih i bezbednosnih performansi Izvođača radova kojima će biti dodeljeno izvođenje građevinskih radova. Ostale organizacije i strane uključene u postupak eksproprijacije su Ministarstvo finansija i Poreska uprava.

Donja tabela daje prikaz odgovornosti i aranžmana za implementaciju zahteva ovog RAP-a.

Tabela 5: *Odgovornosti i aranžmani za implementaciju*

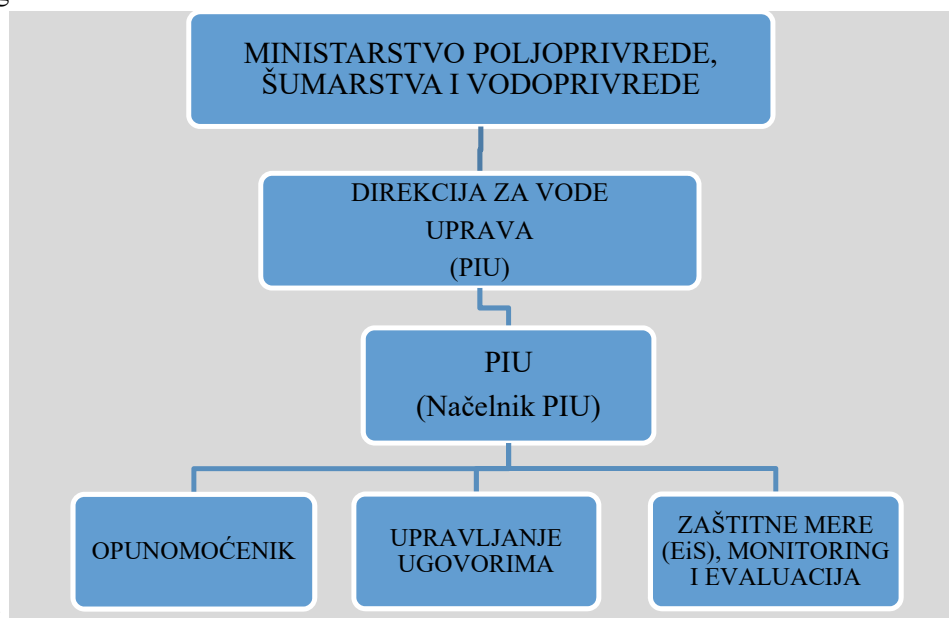
Stavka	Odgovorna instanca
Objavljivanje informacija i dokumenata, angažovanje zainteresovanih strana, terenske aktivnosti i organizacija javnih i pojedinačnih konsultativnih sastanaka i događaja	PIU na čelu sa svojim socijalnim stručnjakom
Vođenje evidencije	PIU i Grad Novi Pazar
Direktna komunikacija i, ako je potrebno, posete vlasnicima i stanarima	PIU i Grad Novi Pazar
Procena imovine koja se otkupljuje	Ministarstvo finansija – Poreska uprava
Procena imovine vezane za zemljište	Akreditovani stručnjaci za procenu sa relevantnom stručnošću (npr. poljoprivreda, građevinarstvo itd.)
Eksproprijacija	Grad Novi Pazar – Odeljenje za imovinsko-pravne odnose
Predstavništvo Korisnika Novi Pazar	Kancelarija javnog pravobranioca
Isplata naknade	Grad Novi Pazar
Pravni lek mimo upravnog postupka	Osnovni sud u Novom Pazaru Upravni sud u Kraljevu Vrhovni sud u Beogradu
Pravna pomoć	Grad Novi Pazar
Monitoring i izveštavanje o otkupu zemljišta i žalbama	PIU
Monitoring i izveštavanje o uticajima tokom građevinskih radova (npr. privremene štete zbog zauzimanja zemljišta)	Primarno PIU, Korisnik eksproprijacije Grad Novi Pazar, Izvođač radova

Upravljanje žalbama	Komisija za žalbe, osnovana od strane Grada Novog Pazara 27.1.2023.
Koordinacija između instanci	PIU sa osnovanom Radnom grupom
Završni izveštaj i evaluacija implementacije RAP-a	PIU

9.2 Institucionalni kapaciteti

Implementaciju odredbi i obaveza iz ovog RAP-a vršiće Ministarstvo poljoprivrede, koje je odgovornost za implementaciju dodelilo DzV. DzV već ima uspostavljenu PIU za Projekat navodnjavanja i odvodnjavanja koji je finansirala Svetska banka, a koji je okončan 31. marta 2013. i Projekat hitne sanacije od poplava koji je završen 2019. Tokom pripreme investicija i implementacije radova, PIU će raditi u bliskoj koordinaciji sa Gradom Novim Pazarom.

Osooblje dodeljeno za implementaciju ovog RAP-a i potprojekta zaštite od poplava Novog Pazara smatra se dovoljnim za obavljanje svih zadataka u vezi sa sprovođenjem ovog RAP-a, uključujući i pripremu Završnog izveštaja. Organizacija PIU-a prikazana je u hijerarhijskom grafikonu dole:

10. RASPORED IMPLEMENTACIJE

Tabela 6: Okvirni raspored implementacija RAP-a Novi Pazar

N o	Aktivnost	Odgovornost	2024						202 5	
			Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun		
	Formiranje Komisije za žalbe	Grad Novi Pazar		Završeno Januara 27, 2023						
	Popis i socio-ekonomska anketa i uspostavljanje osnovnih uslova	PIU	1-31	1-29	1-15					
	Objava nacrtu RAP-a	PIU			29					
	Individualne konsultacije sa sopstvenicima	PIU/Grad Novi Pazar	1-30	1-31	1-18					
	Javne konsultacije o nacrtu RAP-a	PIU						20		
	Objava finalnog RAP-a	PIU/Grad Novi Pazar						30		
	Eksproprijacija (pripreme aktivnosti)	Grad Novi Pazar	1-30	1-31	1-31		1-31			
	Formalni postupak eksproprijacije	Grad Novi Pazar				1-31				
	Vrednovanje imovine u pregovaračkoj fazi	Grad Novi Pazar/Akreditovani stručnjaci/Poreska Uprava	1-30	1-31	1-31					
	Isplata dogovorenih naknada u pregovorenim sporazumima	Grad Novi Pazar						1-30		
	Upućivanje spornih slučajeva sudu	Grad Novi Pazar		U trenutku kada se kompenzacija zvanično osporava						
	Pristup eksproprianom zemljištu	PIU i konsultant za nadzor		Kada se kompenzacija isplati i/ili odobri u trezorskom depou za predstojeće sudne slučajeve						
	Uklanjanje imovine sa zemljišta	Izvođač nadziran od strane PIU-a i konsultanta za nadzor (inženjer).		Tokom građevinskih radova, ali ne pre nego što bude isplaćena nadoknada (mart 2024).						

Monitoring	PIU		Mesečni dok se ne završe građevinski radovi.
RAP izveštaj o napretku implementacije	PIU		Dva izveštaja. Jun – Jul 2024
RAP Završni izveštaj	PIU		Maj 30

10.1 Monitoring, evaluacija i izveštavanje

PIU će vršiti monitoring postupaka otkupa zemljišta i raseljavanja u cilju:

- utvrđivanja da li se aktivnosti odvijaju prema rasporedu i da li se poštuju rokovi;
- procenjivanja da li su mere naknade / obnove dovoljne;
- utvrđivanja svih potencijalnih problema (uključujući monitoring upravljanja žalbama u pogledu evidentiranja i odgovaranja na žalbe u određenom vremenskom okviru); i
- utvrđivanja metoda za ublažavanje svih utvrđenih problema.

Pored toga, konsultant za nadzor građevinskih radova imaće dužnost i obavezu da vrši monitoring implementacije socijalnih uslova tokom faze izgradnje. Te dužnosti obuhvataju sledeće:

- Nadzor izvođača radova u izvršavanju njihovih obaveza u pogledu vremenskog okvira RAP-a;
- Priprema i podnošenje redovnih izveštaja PIU o implementaciji mera socijalnog monitoringa;
- Pružanje usluga lokalnoj zajednici putem primanja povratnih informacija i predloga;
- Građevinska tabla na gradilištu će sadržati jasno vidljive podatke o kontakt osobama u ime nadzornog organa, kao i radno vreme za kontakte sa javnošću. Sve pritužbe, pohvale i predlozi koje dobije nadzorni organ, zajedno sa mišljenjem supervizora, prosleđuju se Naručiocu na dalje postupanje. Ideja je da se na svaku reakciju lokalnog stanovništva obezbedi blagovremeni odgovor, dok će se jedinstvena evidencija o prepisci sa lokalnim stanovništvom prikazati u redovnim izveštajima finansijskoj instituciji; Veoma je važno da lokalno stanovništvo bude u potpunosti svesno mogućnosti žalbe i da je mehanizam za podnošenje žalbi veoma jednostavan;
- Obustava radova koji izazivaju visok nivo buke u periodima kada takva buka nije dozvoljena;
- Obustava radova ukoliko nije obezbeđena adekvatna zaštita lokalnog stanovništva i životne sredine od prašine i zagađenja. Predviđeno je da, u završnim fazama izvođenja radova, nadzorni organ popuni upitnike uz pomoć lokalnog stanovništva, a u ime Naručioca, kako bi se procenio stepen zadovoljstva lokalnog stanovništva. Upitnici bi se slali na kućne adrese meštana, a oni koji ih popune mogli bi da ih lično dostave predstavniku nadzornog organa ili pošalju redovnom poštom na adresu Naručioca. Iskustvo stečeno tokom realizacije različitih projekata obnove infrastrukture u Srbiji, finansiranih iz kredita SB, značajno je doprinelo boljoj pripremi osnova za društveni monitoring i procenu naknadnog ublažavanja uticaja projekta na lokalnu zajednicu. Vezano za pozitivnu praksu, predstavnik PIU-a će vršiti redovne kontrole preduzetih mera od strane izvođača i nadzornog organa.

PIU će održavati bazu podataka o otkupu zemljišta s vlasnicima/korisnicima pogođene imovine.

PIU će mesečno ažurirati sve osnovne informacije.

Ovim putem osmišljeni su indikatori koji će se koristiti za monitoring implementacije ovog RAP-a, a koji će između ostalog uključiti:

- Ukupnu potrošnju za eksproprijaciju i naknadu
- Broj LPP po kategorijama i broj domaćinstava pogođenih projektom po kategorijama
- Broj LPP čija je imovina oštećena građevinskim radovima
- Broj LPP kojima je kompenzovana šteta
- Broj javnih sastanaka i rasprava sa pogođenim licima
- Broj pogođenih pomoćnih objekata,
- Broj ekspropisanih m²,
- Broj i procenat pojedinačnih sporazuma o kompenzaciji potpisanih pre početka građevinskih aktivnosti,
- Broj i vrste žalbi koje je ŽK primila u vezi sa otkupom zemljišta (broj podnetih žalbi, broj i procenat rešenih žalbi u navedenom roku od 7 dana, broj i procenat lica zadovoljnih ishodom, odnosno odgovorom na njihov žalbe/komentare, sve razvrstano po polu podnosioca žalbe), i broj pokrenutih pravnih radnji u vezi sa otkupom zemljišta,
- Broj žalbi koje je ŽK primila u vezi sa građevinskim radovima
- Broj lica angažovanih kao lokalna radna snaga za potrebe izvođenja radova (lice-mesec i broj stvarno zaposlenih lica, razvrstano po polu);
- Broj ugovora koje je izvođač radova zaključio u lokalnoj zajednici (npr. za smeštaj radnika, zakup parcela za skladištenje materijala i sl.).

PIU će mesečno ažurirati bazu podataka u vidu Excel tabela i prosleđivati kvartalna ažuriranja Svetskoj banci.

10.2 Završni izveštaj

PIU će vršiti monitoring implementacije postupaka raseljavanja, kroz interne institucionalne aranžmane.

Na osnovu polugodišnjeg izveštaja, PIU će napraviti interni završni izveštaj u roku od 2 meseca od završetka raseljavanja kako bi sumirao implementaciju RAP-a. Izveštaj treba da potvrdi da su sve stavke uvrštene u RAP isporučene i sve usluge pružene. Pored toga, izveštaj treba da proceni da li su mere ublažavanja koje su propisane u RAP-u ostvarile željeni efekat. Socio-ekonomski status pogođenog stanovništva će se meriti u odnosu na osnovne uslove stanovništva pre raseljavanja, kako je utvrđeno putem popisa i socio-ekonomska ankete. Interni završni izveštaj smatra se odgovarajućim u pogledu stepena uticaja.

11. TROŠKOVI I BUDŽET

Prema nacionalnim uslovima, troškove otkupa zemljišta snosi Korisnik eksproprijacije, odnosno Grad Novi Pazar. Sredstva potrebna za otkup zemljišta obezbeđena su i opredeljena u Budžetu Grada Novog Pazara. Potvrda o dokazima o novčanim sredstvima priložena je u Annex 8 - .

Ostali troškovi vezani za administraciju žalbi, praćenje i evaluaciju, objavljivanje i javne konsultacije su već uračunati u plan angažovanja zainteresovanih strana projekta (SEP) i budžetirani su unutar dodatnih i operativnih troškova jedinice za implementaciju projekta (PIU). Aktivnosti koje sprovodi Grad Novi Pazar su pokrivene kroz plate zaposlenih u gradskoj administraciji, dok troškove poseta lokacijama i administrativne troškove snosi PIU. U nastavku je procena raspodele budžeta za finansiranje aktivnosti vezanih za implementaciju ovog RAP-a, pored kompenzacije za gubitak zemljišta i imovine, koji su osigurani i alocirani kako je navedeno u tabeli ispod:

Tabela 6 – Raspodela Budžeta

Budžetske kategorije	
1. Plate zaposlenih i vezani troškovi	4. Obuka
<i>1a Socijalni konsultant i tehnički članovi PIU-a – budžet alociran kroz konsultantske potpisane ugovore</i>	<i>4a. Obuka o implementaciji RAP-a za Grad Novi Pazar</i>
<i>1b Na primer, troškovi putovanja uključeni u dodatne operativne troškove</i>	6. Mehanizam za žalbe
2. Konsultacije i ankete	<i>6a. Obuka žalbene komisije– troškovi pokriveni naknadom socijalnog konsultanta PIU</i>
<i>2a. Sastanci za početak projekta – prostor i materijal obezbeđeni zajednički od strane PIU-a i Grada Novog Pazara</i>	<i>6c. Komunikacioni materijali za žalbenu komisiju – šabloni razvijeni kao deo ovog RAP-a, dok će ostale razviti socijalni konsultant, a štampanje i distribuciju pokriva PIU</i>
<i>2b. javne konsultacije – pokriveno naknadom socijalnog konsultanta, dok su štampani materijali pokriveni iz dodatnih operativnih troškova PIU-a</i>	7. Savetodavna podrška tokom eksproprijacije pružena sopstvenicima
2c Ankete	6a. preko javnog branioca Novog Pazara i socijalnog konsultanta PIU
3. Kampanje komunikacije	8. Monitoring
<i>3a. Poster, Letci</i>	<i>8a) Praćenje eksproprijacije pokriveno naknadom Socijalnog konsultanta</i>
<i>3b. Kampanja na društvenim mrežama</i>	<i>8b) Izveštaj o napretku implementacije RAP-a pokriven naknadom Socijalnog konsultanta</i>
<i>3c Radionice</i>	

Tabela 11: Procena budžeta za eksproprijaciju

Element	# parcela	# nepokretnosti na zemljištu	Ukupna površina zemljišta (m ²)	Opredeljeni budžet sa nepredviđenim troškovima (RSD i EUR)	Cena po kategoriji zemljišta/strukture		Procena troškova prema Poreskoj upravi (RSD) (EUR)	Procena troškova prema akreditovanim stručnjacima	Status isplate
Raška otkup zemljišta putem eksproprijacije	57	3	14,518	150.000.000,00 RSD 1,279,863,00 EUR	Zemljište	78.115.829,00 RSD 666.517,30 EUR	78.115.829,00 RSD 666.517,30 EUR		Čeka se odobrenje RAP-a
					Nepokretnosti – Pomoćne konstrukcije	440.037,00 RSD 3.754,68 EUR		440.037,00 RSD 3.754,68 EUR	
UKUPNO:	57		14,518	150.000.000,00 RSD					

Tabela 7 – Budžetska opredeljenja po OPP

Tabela je izostavljena iz verzije za objavu radi zaštite podataka o ličnosti.

U skladu sa Ekološkim i društvenim standardima Svetske banke ESS5 i ESS10

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
Direkcija za vode

objavljuje poziv za

JAVNE KONSULTACIJE
povodom
AKCIONOG PLANA RASELJAVANJA

Za radove na uređenju korita reke Raške u Novom Pazaru u okviru Projekta Integrisanog
upravljanja rekama Save i Drine (SDIP)

koje će se održati **05.07.2024. godine** u **15:00** časova u prostorijama Gradske uprave Grada
Novog Pazara

Dokument koji je predmet konsultacija dostupan je na sledećim mestima:

- Štampana verzija - u prostorijama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Direkcija za vode, Bulevar umetnosti br.2, 11000 Beograd, četvri sprat, radnim danima između 11:00 i 13:00 časova tokom 14 dana od dana objave javnog poziva
- Štampana verzija – u prostorijama Grada Novog Pazara tokom radnog vremena,
- Na internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede- Direkcija za vode: www.rdvode.gov.rs
- Na internet stranici Grada Novog Pazara: www.NoviPazar.org

Dodatne informacije, pitanja i primedbe vezane za predmetne dokumente, mogu se podneti u pisanoj formi na dole navedene adrese, elektronskom poštom, kao i direktno tokom konsultacija.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i
vodoprivrede, Direkcija za vode,
Jedinica za implemenatciju projekta
e-mail: rdvpiu@yahoo.com
ili
Lokalna komisija za žalbe
e-mail: esad.mahmutovic@novipazar.org.rs

.....

.....

Naziv i sedište organa kome se zahtev upućuje

ZATHEV

za pristup informaciji javnog značaja

Na osnovu člana 15. st. 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS“, br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10 i 105/2021), od gore navedenog organa /zahtevam:*

- obaveštenje da li poseduje traženu informaciju;
- uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju;
- kopiju dokumenta koji sadrži traženu informaciju;
- dostavljanje kopije dokumenta koji sadrži traženu informaciju:**
- poštom
- elektronskom poštom
- faksom
- na drugi način:***

Ovaj zahtev se odnosi na sledeće informacije:

_____ (dati što precizniji opis informacije koja se traži, kao i druge podatke koji olakšavaju pronalaženje tražene informacije).

Tražilac informacije/Ime i prezime

U _____,

_____ Adresa

Dana _____ 201__ (datum)

_____ Drugi podaci za kontakt

Potipis

* U kućici označiti koja zakonska prava na pristup informacijama želite da ostvarite.

** U kućici označiti način dostavljanja kopije dokumenata.

*** Ako zahtevate drugi način dostavljanja obavezno upisati koji način dostavljanja zahtevate.

Annex 3 – Anketni upitnik

Broj upitnika:

Datum ankete: .2023

Grad: Novi Pazar

Lokacija:

Adresa:

Broj katastarske parcele:

Da li je cela parcela ugrožena: DA / NE

Ukoliko to nije slučaj, precizirajte veličnu dela parcele koji nije ugoržen: m²

1. OPŠTE INFORMACIJE O RESPONDENTU

1.1. Ime i prezime respondenta:

1.2. Mesto boravka:

1.3. Vlasnik ili korisnik parcele:

1.4. Nacionalnost:

1.5. Broj telefona:

2. OPŠTE INFORMACIJE O UGROŽENOJ SVOJINI (PARCELI)

2.1. Lokacija parcela, ukupan broj po lokaciji i katastarski broj

Lokacija	Ukupan broj parcela	Broj katastarske parcele	Trenutna namena upotreba <i>Štiklirajte upotrebu</i>
1.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Ne koristi se
2.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Ne koristi se
3.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Ne koristi se

3. PITANJA SVOJINE

3.1. Vlasnik: Da Ne

3.2. Korisnik: Da Ne

3.3. Detalji o svojini		
Kompletno prijavljeno pravo vlasništva		
Legalizacija u toku		U kojoj je fazi postupaka legalizacije:

Legalni zakup javnog zemljišta		Vlasnik
Legalni zakup privatnog vlasništva		Vlasnik (detalji za kontakt):
Neformalni zakup		Vlasnik (detalji za kontakt):
Potpuno neformalno		Na koji način je vlasnik došao u posed gore navedene parcele?
Suvlasnički odnos DA / NE		U slučaju da je to slučaj, navedite imena i prezimena suvlasnika:

Štiklirajte odgovarajući kvadratić

4. POLJOPRIVREDNE AKTIVNOSTI

4.1. Višegodišnje / jednogodišnje vrste:

4.2. U slučaju višegodišnjih: Godina sadnje: _____

4.3. Prosečan prinos na predmetnoj parceli prema farmeru: _____
(precizirajte jedinicu mere).

4.4. Celokupno zemljište koje je na raspolaganju farmeru, uključujući ovu i druge parcele: _____
hektara

Uključujući obrdivo zemljište, pašnjake, šume, neplodno i zemljište koje se ne koristi – uneti celokupno zemljište koje je na raspolaganju farmeru, bez obzira na vlasništvo.

4.5. Od čega je ove godine obrađeno: _____ hektara

5. POLJOPRIVREDNE AKTIVNOSTI

5.1. Da li prodajete poljoprivredne proizvode

5.2. Ako prodajete, koliki je Vaš godišnji prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda: _____

5.3. Da li koristite poljoprivredne proizvode za svoje potrebe (isharnu):

5.4. Da li ste imali planove sa ugroženim delom katastarske parcele? DA / NE

5.5. Ako jeste, šta ste želeli da uradite sa delom ugoržene katastarske parcele? _____

6. OPŠTE INFORMACIJE O UGROŽENIM ČLANOVIMA DOMAĆINSTVA

6.1. Informacije o članovima domaćinstva

	Ime i prezime	Srodstvo sa glavom domaćinstva	Godina rođenja	Pol		Zanimanje	Obrazovanje(diploma, ili stručno obrazovanje)
1	HH	HH		M	Ž		
2				M	Ž		
3				M	Ž		
4				M	Ž		
5				M	Ž		

7. SOCIO-EKONOMSKI DETALJI O UGROŽENOM DOMAĆINSTVU

UGROŽENOST

7.1 Da li neko od članova domaćinstva ima jedan od sledećih problema:	7.2. Socijana primanja (da ili ne, u slučaju da je odgovor da, navedite vrstu pomoći)
Fizički hendikep	
Mentalni hendikep	
Hronično oboljenje koje zahteva redovnu medicinsku negu	
Hronična bolest koja zahteva hospitalizaciju	
Nezaposlen ili bez redovnog prihoda	
Starija osoba i/ili starija osoba koja živi sama	
Pripadnik etničke, manjinske grupe (npr. romska populacija)	
Drugi problemi (navedite)	

Navedite broj ugroženih članova domaćinstava u delu 2 relevantne tabele

7.1. Ukupan prihod domaćinstva

U koje od navedenih kategorija spada Vaše domaćinstvo prema ukupnom mesečnom prihodu	
Manje od 10, 000 dinara	
Između 10.000 i 40, 000 dinara	
Između 40,000 i 70,000 dinara	
Više od 70,000 dinara	

U slučaju da nekoliko članova domaćinstva zarađuje, molimo Vas da saberete ove iznose

Koји su od navedenih Vaši izvori prihoda:			
Plata		Penzija	
Individualna poljoprivredna proizvodnja		Državna ili druga pomoć	
Malo preduzeće		Ostalo (navedite):	
Doznake (iz inostranstva)		Ostalo (navedite):	

Štiklirajte odgovarajući kvadratić

7.2 Ukupni mesečni troškovi i kategorije

U koje od navedenih kategorija spada Vaše domaćinstvo prema ukupnoj mesečnoj potrošnji:	
Manje od 10, 000 dinara	
Između 10.000 i 40, 000 dinara	
Između 40,000 i 70,000 dinara	
Više od 70,000 dinara	

U slučaju da nekoliko članova doaćinstva zarađuje, molimo Vas da saberete ove iznose

Koји od navedenih spadaju u Vaše glavne kategorije troškova, ili navedite raspon iznosa (od – do)	
Hrana i bezalkoholna pića	
Troškovi vezani za održavanje domaćinstva (kirija, voda, struja, gas, gorivo i dr.)	
Hrana	
Nameštaj, aprati za domaćinstvo, redovno održavanje kuće	
Zdravstvene potrebe	
Obrazovanje	
Odmor i rekreacija	

Štiklirajte odgovarajući kvadratić

7.2. Kako ocenjujete zadovoljstvo Vašom ekonomskom situacijom?

Veoma zadovoljavajuća	
Zadovoljavajuća	
Ni zadovoljavajuća ni nezadovoljavajuća	
Nezadovoljavajuća	
Veoma nezadovoljavajuća	

Štiklirajte odgovarajući kvadratić

Da li postoji nešto što želite da dodate? -----

HVALA!

[Annex 4 – Socioekonomske karakteristike](#)

Note: Full data with compensation amounts is provided in separate excel sheet

Žalbeni mehanizam za projekte regulacija reka Jošanice, Trnavice i Raške
Avgust 2023
Poštovani sugrađani,

Radi još bolje saradnje sa lokalnom zajednicom tokom realizacije Projekta korićenja reka Jošanice, Trnavice i Raške u Novom Pazaru, uspostavljen je žalbeni mehanizam radi evidentiranja i efikasnog rešavanja problema i poteškoće sa kojima se građani mogu suočiti tokom građevinskih radova na realizaciji ovog Projekta.

Korišćenjem Žalbenog mehanizma građani će biti u mogućnosti da brže i efikasnije zaštite svoja prava i interese ali i da dobiju dodatne informacije o samim radovima. Žalbe koje spadaju u nadležnosti ovog tela odnose se na štetne uticaje do kojih može doći tokom izvođenja radova (prašina, buka, štete na zasadima i objektima, odlaganje materijala na delovima neekspropisanih parcela, nepropisna vožnja teretnih vozila i građevinske mehanizacije i druga nepropisna postupanja izvođača i podizvođača radova i sl.) kao i pojedina pitanja vezana za eksproprijaciju.

Informacije o projektu biće redovno saopštavani a nakon početka izvođenja radova mogu se naći i na zvaničnoj internet stranici Grada Novog Pazara i na oglasnoj tabli u prostorijama Gradske uprave. Svaka podneta žalba odnosno predstavka biće bez odlaganja evidentirana u Centralnom registru žalbi za Grad Novi Pazar pod jedinstvenim brojem. Nakon toga, navodi žalbe ili predstavke biće ispitani, a po potrebi se od podnosioca mogu zatražiti i dodatne informacije ukoliko Komisija oceni da je to od značaja za postupanje po žalbi. Komisija će odluku doneti u roku od 7 radnih dana, odnosno 15 radnih dana u složenijim slučajevima, uz konsultacije sa podnosiocem žalbe kako bi predložila predloženi način rešavanja i procenila da li se time na zadovoljavajući način otklanja problem.

Žalbenu komisiju formiralo je Gradsko veće Novog Pazara i možete joj se obratiti pisanim putem dostavom žalbe/predstavke na sledeću adresu koristeći formular za žalbe koji se nalazi u nastavku ovog obaveštenja

Žalbena komisija projekta korićenja reka Jošanice, Raške i Trnavice
Ime i prezime službenika zaduženog za admistriranje predstavki pristiglih Žalbenoj komisije
Esad Mahmutović

Adresa Stevana Nemanje br. 2

36300 Novi Pazar

Broj telefona: 064/890-7338

E-mail adresa: esad.mahmutovic@novipazar.org.rs

Srdačan pozdrav,

Žalbena komisija

U Novom Pazaru 24.08.2023. godine

--

Podaci o podnosiocu žalbe

Žalbu možete podneti i bez navođenja svojih ličnih podataka ili možete zatražiti da se vaši podaci bez vaše saglasnosti ne mogu saopštavati trećim licima čak ni za potrebe postupanja po žalbi. U slučaju da želite da ostanete anonimni o rešenju slučaja možete se informisati putem zvanične internet stranice Grada Novog Pazara www.novipazar.rs

Ime _____

Prezime _____

Želim da moja žalba ostane anonimna

Pol podnosioca žalbe (popunjavanje ovog polja nije obavezno) Muški Ženski

Zahtevam da se moj identitet bez moje saglasnosti ne otkriva trećim licima.

Naznačite na koji način želite da budete kontaktirani (e-mejlom, telefonom, redovnom poštom).

Redovnom poštom na sledeću adresu (molimo upišite adresu)

Telefonom: _____;

Putem elektronske pošte na sledeću adresu: _____

Pratiću internet stranicu Grada Novog Pazara i želim da ostanem anonimna

Jezik za komunikaciju Srpski Drugi (navesti koji) _____

Opis događaja/problema/razloga podnošenja prijave (Šta se dogodilo? Gde? Kome se dogodilo? Šta je posledica događaja? Datum kada se događaj desio)

Da li je ovo prvi ovakav slučaj (navesti detalje)

Da li se ovaka slučaj dogodio i ranije i koliko puta

Da li razlog za žalbu i dalje traje?

Koji je, po vašem mišljenju, najbolji način da se reši ovaj problem?

Potpis (u slučajevima anonimne žalbe nije potreban): _____

Datum podnošenja: _____

Popunjen obrazac poslati na adresu:

Grad Novi Pazar
Za Žalbenu komisiju projekta korićenja reka Jošanice, Raške i Trnavice
Stevana Nemanje br. 2
36300 Novi Pazar

ŽALBENI FORMULAR –	
PODACI O PODNOSIOCU ŽALBE	
Broj žalbe	
Puno ime i prezime Žalbu možete podneti i potpuno anonimno	Ime _____ Prezime _____ ☐ Želim da ostanem anonimna/na ☐ Zahtevam da se moj identitet ne otkriva trecim stranama bez moje saglasnosti
Podaci za kontakt : Molim vas označite kako želite da budete kontaktirani (poštom na kućnu adresu mail, telefonom, e-mail)	☐ Poštom : naznačiti adresu za prijem pošte: _____ ☐ Telefonom: _____ ☐ Elektronskom poštom _____ ☐ Ne želim da me kontaktirate i pratiću odluku o mojoj žalbi preko internet stranice Novog Pazara
Zahtevani jezik za komunikaciju	☐ Srpski ☐ Drugi, molimo vas naznačite
Opis žalbe	Šta se dogodilo i šteta su posledice koje želite da prijavite.
Datum kada se dogodio slučaj koji želite da prijavite	☐ Jednokratni događaj (datum _____) ☐ Dogodio se više puta (koliko puta? _____) ☐ Smetnje i dalje traju (trenutno sam osećam posledice događaja)
Kako vidite da bi se proble mogao rešiti?	
Potpis: _____ (Nije potreban u slučaju anonimnih prijava) Datum: _____	
Molimo vas posaljite ovaj formaular na sledeću adresu : City of Novi Pazar To the attention of the Grievance Commission for the river training works (Raška) Stevana Nemanje br. 2 36300 Novi Pazar	

Annex 7 – Poziv na anketiranje

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Republička direkcija za vode i Grad Novi Pazar sprovode završne aktivnosti za projekte regulacije reka Jošanice, Raške i Trnavice u Novom Pazaru.

U okviru tih aktivnosti priprema se plan eksproprijacije i otkupa imovine za šta je potrebno da se sprovede anketa svih vlasnika i korisnika onih nepokretnosti čija se imovina ekspropriše a koja se nalazi na području projekta regulacije ovih reka.

Anketiranje će se obaviti u periodu od **14.08.2023** – **21.08.2023**. godine. Upitnici će biti dostavljeni na kućnu adresu vlasnika nepokretnosti čija se imovina ekspropriše.

Svrha ankete jeste prikupljanje podataka o socijalnim i ekonomskim karakteristikama domaćinstava koja se nalaze na potezu na kome će se izvoditi radovi na regulaciji reka.

Podaci prikupljeni ovom anketom služiće isključivo za potrebe izrade socio-ekonomske studije i procene uticaja koje projekat može da ima na lokalnu zajednicu. Studija je sastavni deo Akcionog Plana Raseljavanja čija izrada je u toku.

Svi podaci pribavljeni u toku anketiranja biće zaštićeni u skladu sa zakonom i neće biti dostupni trećim licima.

Učešće u anketi je dobrovoljno. Ukoliko ne želite da učestvujete u anketi molimo vas da na anketnom upitniku to naznačite i stavite svoj potpis.

Koristimo priliku da vas obavestimo da je Grad Novi Pazar zajedno sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede formirao posebnu komisiju za žalbe, koja će biti na raspolaganju svim građanima kako bi mogli da dostave primedbe, sugestije i pozitivna mišljenja, kao i da prijave eventualne poteškoće i štetu koja može da nastane kao posledica građevinskih radova kada oni budu otpočeli. Detaljna obaveštenja o formiranju i nadležnostima Žalbene komisije i načinu podnošenja predavki i dopisa biće istaknuti na oglasnoj tabli u prostorijama gradske uprave Novog Pazara. Predstavke i žalbe se mogu podnositi telefonskim putem, elektronskom poštom, poštom ili lično u gradskoj upravi Novog Pazara.

Unapred se zahvaljujemo na odvojenom vremenu i učešću u anketi.

Ukoliko imate dodatna pitanja ili su vam potrebne dodatne informacije molimo vas da kontaktirate kolege iz gradske uprave Novog Pazara putem broja telefona

U Novom Pazaru 14. avgusta 2023. godine

Annex 8 - Dokaz o obezbeđenim sredstvima

Dokaz o obezbeđenim sredstvima je javno dostupan na:

<https://www.novipazar.rs/dokumenti#budzet-grada>

Republika Srbija
Grad Novi Pazar
Gradska uprava za izvorne i poverene poslove
Odeljenje za finansije
Broj: 60 /22
Datum:03.11.2022.g.

GRADSKOM PRAVOBRANILAŠTVU

PREDMET : Dostava podataka

Povodom dopisa (predmet br. 60/22) Odlukom o budžetu grada Novog Pazara za 2022 godinu planirana su sredstva za otkup zemljišta u okviru programske aktivnosti 0001, programa 15 na poziciji 33 ekonomske klasifikacije 541 u iznosu od 45.000.000,00 dinara.

ŠEF BUDŽETA
Senad Melajac

Na osnovu člana 46. i 47. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, br. 129/07, 83/14 - dr. zakon, 101/16 - dr. zakon i 47/18), člana 66. tačka 21. Statuta grada Novog Pazara („Službeni list grada Novog Pazara“, broj 6/19) i člana 67. Poslovnika Gradskog veća grada Novog Pazara („Službeni list grada Novog Pazara“, broj 1/14, 5/14 i 8/16), Gradsko veće grada Novog Pazara, na sednici održanoj 27. januara 2023. godine, donosi

**REŠENJE
O FORMIRANJU ŽALBENE KOMISIJE**

I

Formira se Žalbena komisija, i u istu se imenuju:

- Esad Mahmutović, predsednik komisije,
- Milica Mančić, član,
- Nikola Milenković, član,
- Irma Binjoš Kučević.

II

Zadatak Komisije iz člana 1. Ovog Rešenja jeste da prima zahteve, molbe, predstavke građana i slično čije se nepokretnosti eksproprišu i žive u neposrednoj blizini reka na kojima će se izvoditi radovi i da, u saradnji sa nadležnim organima Grada, navedene zahteve građana reši u skladu sa zakonom.

III

Komisija se obavezuje da po obavljenom poslu podnese izveštaj Gradskom veću grada Novog Pazara.

IV

Ovo Rešenje stupa na snagu danom donošenja.

GRADSKO VEĆE GRADA NOVOG PAZARA

Broj: 02-19/23-1
U Novom Pazaru, 27. januara 2023. godine

ZAMENIK PREDSEDNIKA VEĆA
Vladimir Marić

Annex 10 – Nezvanični prevod o dokazima obezbeđenim sredstvima

S obzirom da je dokument izvorno na srpskom jeziku, prevod nije potreban.